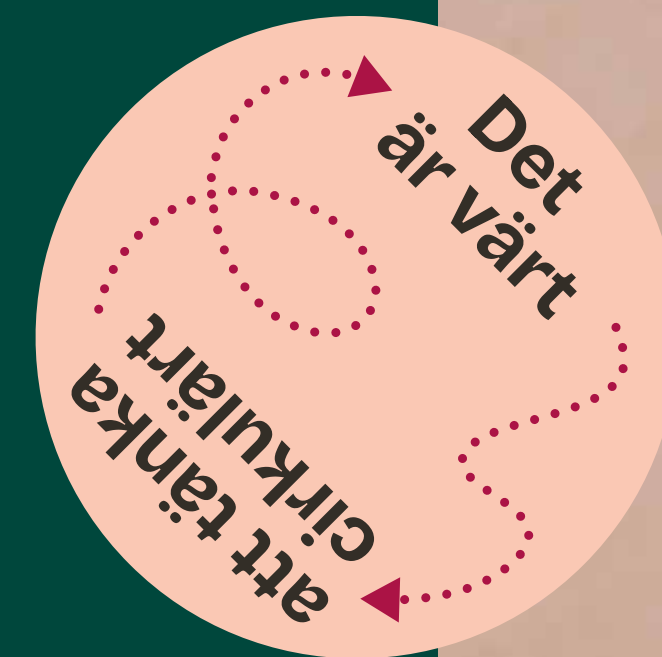

2024

Hållbarhetsrapport

Vi jobbar för att göra hela Luleå cirkulärt

VÅR VIKTIGASTE RAPPORT

Det cirkulära livet ska vara möjligt för alla – först då kan vi göra Luleå hållbart tillsammans.

Vi tror på en framtid där cirkularitet är en självklarhet och där alla som bor, lever och verkar i Luleå kommun bidrar till att göra Luleå hållbart. Än är vi inte där, men vi kan ta oss dit tillsammans. På Lumire har vi möjlighet att accelerera takten mot ett hållbart samhälle. Därför ger vi varje dag järnet för att utmana det invanda, för att utbilda och inspirera till en cirkulär vardag och inte minst för att våga testa och tänka nytt – så att nya, bättre lösningar och vanor kan se morgondagens ljus.

Allt vi gör, gör vi för oss som lever och verkar i Luleå kommun, men alltid med ambition om att våra lokala insatser skapar eko längre bort.

Innehåll

4 Året i korthet

5 Vd har ordet

7 Omvärldens påverkan 2024

8 Om Lumire

- 9 Rapportens syfte och bolagsinformation
 - 11 Intressenter och dubbel väsentlighetsanalys
 - 13 Vision, strategi och värdegrund
 - 15 Styrning och ledning
 - 18 Klimatpåverkan, energi och fordon
-

22 Våra verksamhetsområden

- 23 Vatten och avlopp
 - 27 Återbruk, återvinning och avfall
 - 32 Social hållbarhet och arbetsmiljö
 - 39 Innovation och forskning
 - 41 Kvalitet i drift och utveckling
-

43 Ekonomi och nyckeltal

Året i korthet

Dricksvatten

Vi är fortsatt Norrbottens största livsmedelsproducent. 2024 producerade vi

7 683 287 m³

Återvinning

429 662 besök

gjordes på våra återvinningscentraler
(11 % fler än 2023)

49 000

så många gånger nyttjades vår nya tjänst ÅVC
24/7, med besök på ÅVC utanför våra ordinarie
öppettider.

Vatten och avlopp

9 miljoner m³

avloppsvatten har renats.

8800 ton slam

har rötats och avvattnats.

589 000 kg

fordonsgas har producerats.

Återbruk

12 000 plagg

bytte ägare på klädbytardagarna 2024

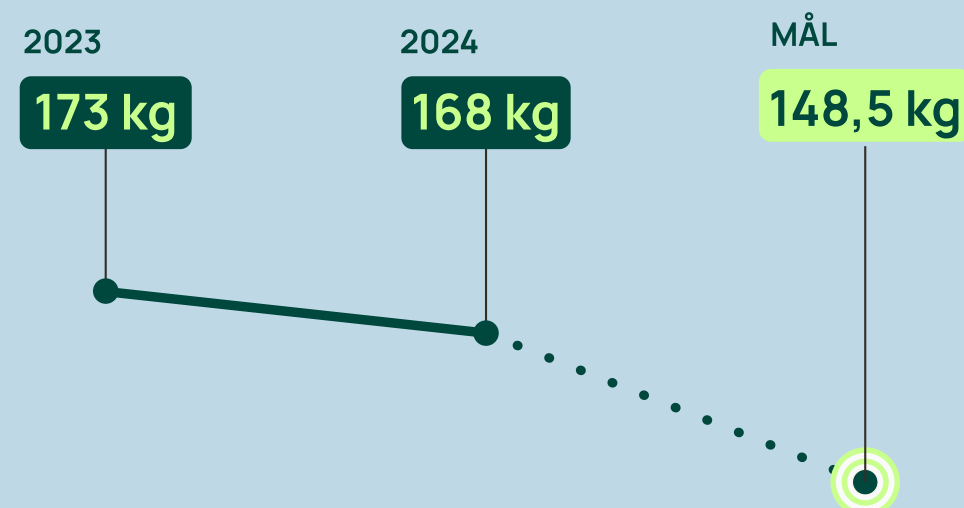
Våra återbruksbutiker har sålt 292 746 artiklar
vilket genererat intäkter på

5,6 miljoner kr

Rekord!

Rest- och matavfall

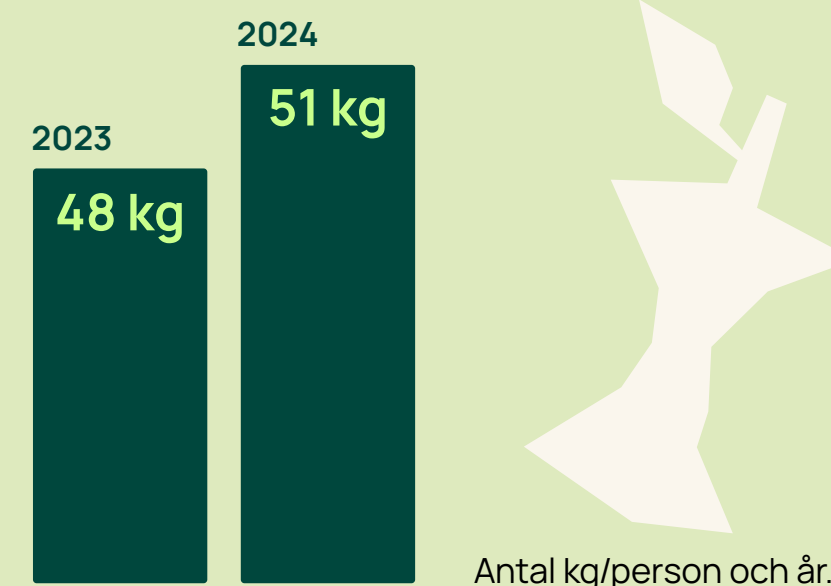
Luleåborna slänger mindre rest- och matavfall,
men vi är inte framme vid målet.

Antal kg/person och år.

Matavfall

Det sorterades mer matavfall. Betyder det att vi är
bättre på att sortera, eller att mer blir svinn?

Antal kg/person och år.

Biogas

Vi har ökat produktionen av biogas med 72 %
sedan 2023. Nu drivs 22 % av vår fordonspark
och 27 LLT-bussar på närproducerat drivmedel.

+72%

Vi investerade

1,8 miljoner kr

i forskning och utveckling, till exempel
projekten Beat-PFAS och THREADs.

718 500 kr

i sponsring och samarbeten.

Vd har ordet

Ett intensivt år där framtiden började ta form.

2024 har varit ett år präglad av både återhämtning och förnyelse. Med ett omfattande ansvar för Luleås vatten, avlopp och avfall är Lumire en nyckelaktör för vår regions hållbara tillväxt. Under året har vi tagit viktiga steg i vår utveckling, stärkt vårt samhällsuppdrag och fortsatt omställningen mot ett mer cirkulärt Luleå.

Att vara den som levererar friskt vatten till 40 000 hushåll, som ser till att avfall tas om hand och som samtidigt driver utvecklingen av biogas och återbruk, är både ett stort ansvar och ett stort förtroende. Vi är stolta över att vara en drivande kraft för en mer hållbar kommun – både i stad och landsbygd.

Hållbarhet i praktiken – från appanvändare till prisbelönta ledare

Under året har över 12 000 kunder registrerat sig i Lumireappen, en viktig milstolpe i vår digitala resa. Att fler nu använder våra tjänster på ett enklare och mer tillgängligt sätt stärker både vår effektivitet och kundnöjdheten – något som också bekräftades i vår kundenkät där 70 procent av respondenterna gav oss

toppbetyg. Samtidigt visar våra medarbetare vägen. På Luleå kommuns stora ledardag utsågs vår hållbarhetschef Jenny Widmark till årets ledare i kategorin nytänkande – ett tydligt bevis på det engagemang och mod vi vill uppmuntra i hela organisationen.

Jenny Widmark utsågs till årets ledare i kategorin nytänkare 2024 på Luleå kommuns stora ledardag.

Från kris till ny kraft

Efter branden på Storheden 2023 har återuppbyggnaden varit prioriterad. Under 2024 har behandlingen av återvinningsmaterial kunnat startas upp igen, nu på Sunderby avfallsanläggning, vilket inneburit både nya arbetssätt och nya möjligheter. Inom biogasområdet ser vi en mycket positiv utveckling, där fler fordon – idag 27 LLT-bussar och 11 insamlingsfordon – drivs av vår lokalproducerade gas.

En av 27 LLT-bussar som drivs på lokalproducerad biogas

” Med fortsatt fokus på kompetensförsörjning, styrning och partnerskap står vi rustade att möta framtidens behov.

Per Ekervhen, vd

Det är ett konkret exempel på hur restströmmar blir resurser och hur vårt bolag bidrar till klimatnytta varje dag.

Investeringar för framtiden

Under året har våra VA-projekt fortskridit enligt plan, som Östra länken och den nya intagsdelen för spillvatten vid Uddebo reningsverk. Samtidigt har vi tecknat ett gemensamt avtal med industrin om att tillsammans utreda ett system för tekniskt vatten till Luleå Industripark – ett avgörande samarbete för att möta framtidens industriella behov.

Vi har även tagit fram en vision för restströmmar, som vägleder vårt arbete med att bättre ta tillvara på de resurser som tidigare betraktats som avfall.

Ekonomiska lärdomar och framgångar

Det ekonomiska utfallet för året visar på blandade resultat. Verksamhetsdelen, där bland annat avfall, återvinning, transporter och biogas ingår, redovisar ett bättre resultat än budgeterat – drivet av höga ersättningsnivåer och större materialinflöde.

Samtidigt utmanas vi inom VA-kollektivet där intäktsbortfall och stora underhållsinsatser har lett till betydande negativa avvikelser. Dessa erfarenheter visar på

behovet av långsiktig planering, ekonomisk kontroll och robust styrning i en allt mer komplex omvärld.

Vårt ansvar i ett växande Luleå

2024 antogs VA-plan 2040 av kommunfullmäktige, en viktig strategisk plan som sätter riktning och förutsättningar för hur Luleå ska kunna växa som stad och kommun – planen stärker vår roll som samhällsbyggare.

Med fortsatt fokus på kompetensförsörjning, styrning och partnerskap står vi rustade att möta framtidens behov. Vad Lumire ska vara i morgondagens Norrbotten? Vi tror svaret handlar om mod, samverkan och förmågan att se möjligheter där andra ser hinder.

Tillsammans bygger vi hållbar vardag

Jag vill rikta ett stort tack till alla våra medarbetare, kunder, samarbetspartners och ägare. Med er hjälp driver vi ett bolag som gör skillnad – varje dag. Tillsammans ser vi till att Luleå fungerar, växer och utvecklas hållbart.

Per Ekervhen, vd

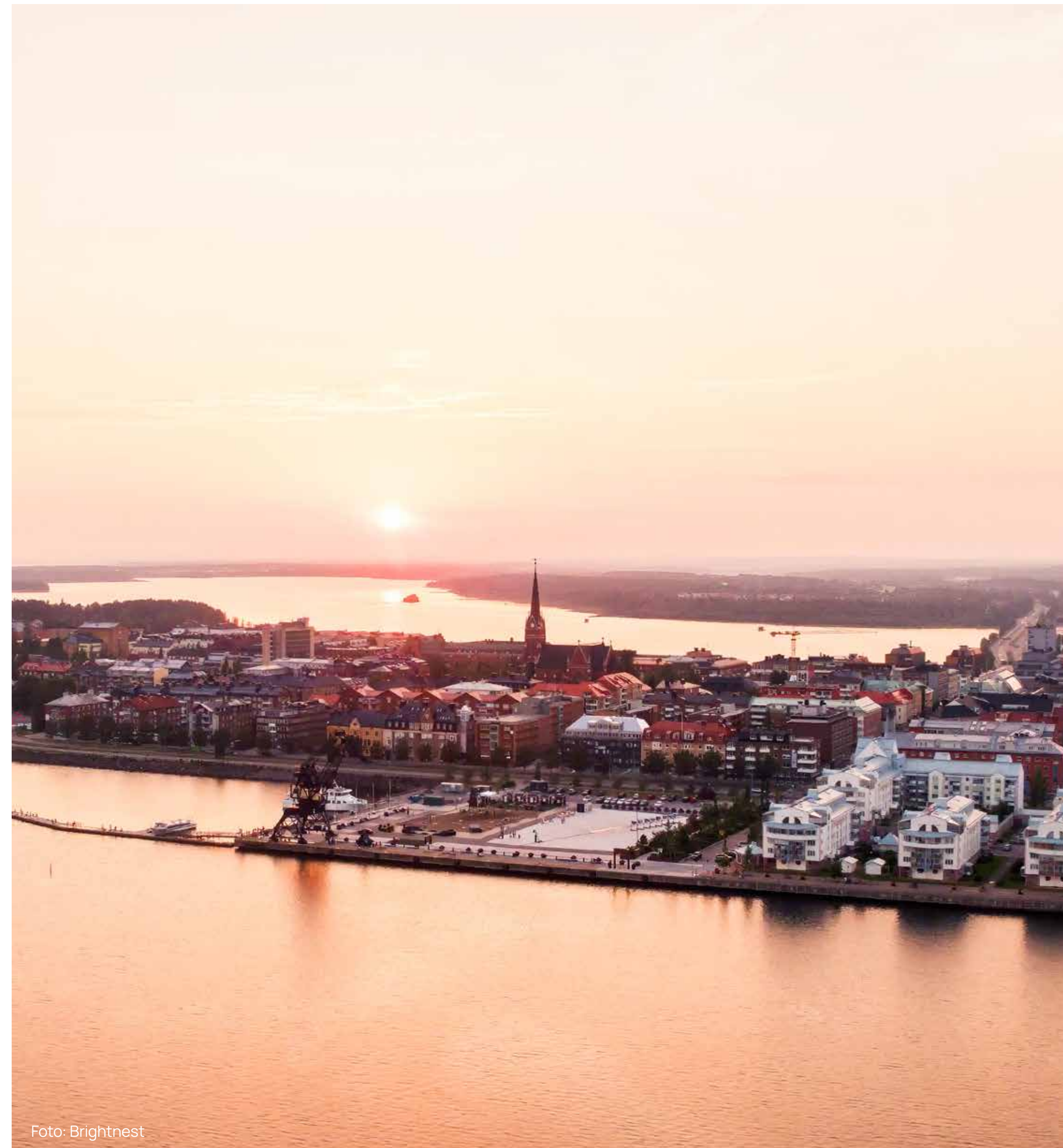

Foto: Brightnest

Omvärldens påverkan 2024

2024 har varit ett år där mycket rört på sig – i världen, i Sverige och här i Luleå. Vi märker av förändringar i omvärlden både som samhällsaktör och som invånarnära verksamhet. Samtidigt ökar behovet av robust infrastruktur när både befolkning och industri växer.

I takt med att den gröna omställningen accelererar i norra Sverige behöver vi också växla upp. Ökade krav på klimatanpassning, cirkularitet, resurseffektivitet – från det strategiska till det operativa.

För oss på Lumire handlar det inte bara om att anpassa oss, utan om att vara en aktiv del av lösningen. Vi har en viktig roll i att säkerställa att Luleå fungerar – idag och imorgon – och att vi gör det på ett sätt som skapar både miljönytta och tillit.

Internationella drivkrafter

EU:s gröna inriktning och ökad klimatreglering fortsätter sätta tryck på offentliga och kommunala aktörer att ställa om. Nya lagkrav såsom Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), uppdaterad avfallsförordning samt skärpta krav inom EU-taxonomin påverkar våra framtida rapporteringskrav och prioriteringar. Krav på cirkularitet, resurseffektivitet och återbruk påverkar hur vi investerar i återvinningssystem och samarbetar med våra leverantörer.

Samtidigt har geopolitisk osäkerhet och konsekvenserna av kriget i Ukraina lett till ökade krav på säkerhet, stigande priser på material, osäker tillgång till komponenter och ökade energikostnader – vilket påverkar våra investeringskostnader, t.ex. för VA-utbyggnad, fordon och insamlingssystem.

Nationella förändringar

I Sverige trädde det nya ansvaret för kommunal insamling av förpackningsmaterial i kraft i januari 2024.

Det innebär att Lumire nu ansvarar för fastighetsnära insamling från hushåll i Luleå – vilket ställer krav på både teknisk utveckling, information till invånarna och effektiv logistik.

Inflationen och ett högre ränteläge har fortsatt under året och skapat press på både kommunens och invånarnas ekonomi. Detta ställer krav på oss att effektivisera vår verksamhet samtidigt som vi säkerställer en hög servicenivå. Vi möter ökade förväntningar på transparens, hållbarhetsdata och tillgång till digitala tjänster – vilket drivit på utvecklingen av vår app och digitala kundlösningar.

Lokala utmaningar och möjligheter

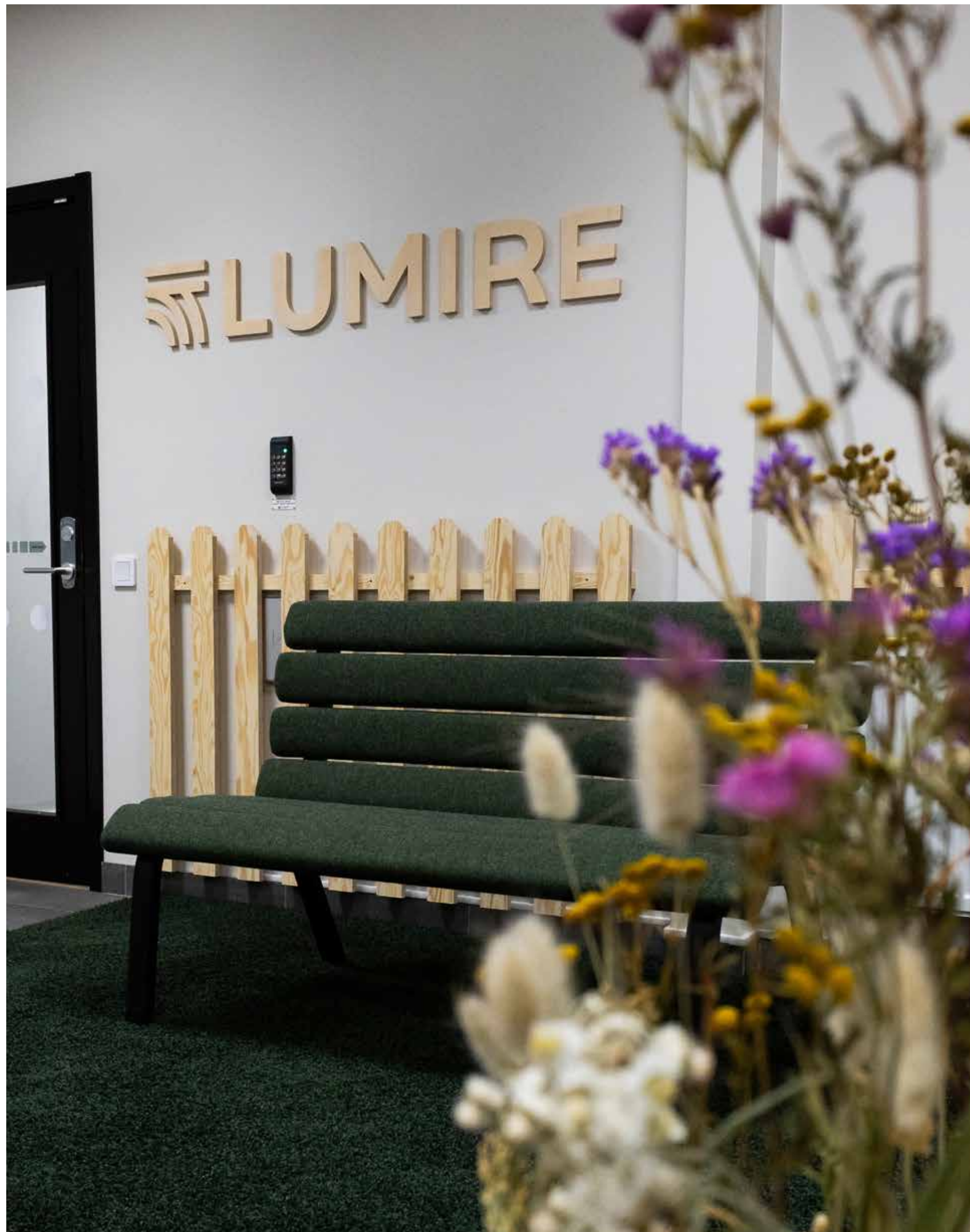
I takt med att industriparker byggs ut och ny bebyggelse tillkommer, ökar kraven på kapacitet i vårt vatten- och avloppssystem, och våra resurser måste dimensioneras för att möta framtida behov. Enligt kommunens mål ska befolkningen växa till 100 000 invånare till år 2040. Det innebär omfattande investeringar i infrastruktur för vatten, avlopp och avfall.

Vi ser också förändrade beteenden bland Luleåborna. Efterfrågan på återbruk, sorteringshjälp och tillgänglighet har ökat. Satsningen på ÅVC 24/7 har varit ett positivt svar på detta, men vi ser fortsatt behov av att underlätta sortering och minska avfalls-mängderna. Klimatförändringar i form av skyfall och torka ställer dessutom krav på hur vi planerar och bygger robusta system för dagvatten och vattenförsörjning.

Om Lumire

Lumire är ett kommunalt bolag med uppdrag att driva en långsiktigt effektiv, miljöriktig och socialt hållbar verksamhet som bidrar till kommunens klimatmål, hållbara tillväxt och ett högt invånarvärde. Vår verksamhet och sättet vi arbetar på, påverkas av många olika aktörer och kan kopplas till flera av de globala målen i Agenda 2030. Ägardirektiv, vår vision, målbild och de globala målen är alla viktiga delar i vårt hållbarhetsarbete.

Rapportens syfte och bolagsinformation

Rapportens omfattning och syfte

Denna hållbarhetsrapport omfattar kalenderåret 2024 och avser det kommunala bolaget Luleå Miljöresurs AB (Lumire). Rapporten är upprättad enligt VSME – Voluntary Sustainability Reporting Standard for Small and Medium-sized Enterprises, en frivillig standard framtagen av EFRAG för att hjälpa små och medelstora företag att strukturera sitt hållbarhetsarbete på ett förenklat men robust sätt. VSME bygger på samma grundprinciper som ESRS (European Sustainability Reporting Standards), vilka inom kort blir obligatoriska genom det nya CSRD-direktivet.

Att välja VSME är för Lumire ett naturligt steg i vår utveckling. Vi är ett kommunalt bolag med ett samhällsviktigt uppdrag inom vatten, avlopp, biogas, återbruk, återvinning och avfall, och vi är vana vid att balansera långsiktiga investeringar med invånarnytta, klimathänsyn och ekonomisk hållbarhet. Genom VSME får vi ett verktyg för att dokumentera detta arbete strukturerat – och samtidigt förbereda oss inför framtida rapporteringskrav.

Rapporten fungerar som:

- ett uppföljningsverktyg för våra mål, insatser och resultat
- ett beslutsunderlag för strategisk planering och resursfördelning
- ett dialogverktyg för våra intressenter och ägare.

Den skapar förståelse för hur vår verksamhet påverkar människor, miljö och samhälle – och hur vi i vår tur påverkas av förändrade omvärldsförhållanden, klimatkrav och intressentförväntningar.

Omfattning av klimatredovisning (Scope 1–3)

Lumire har under 2024 fortsatt att utveckla sin klimatrapportering i linje med EU:s krav inom ESRS E1 – Klimatförändringar. I denna rapport redovisar vi:

Scope 1

Direkta utsläpp från egna fordon, fackling och bränsleförbrukning.

Scope 2

Indirekta utsläpp från inköpt el och värme.

Scope 3

Omfattar övriga indirekta utsläpp längs hela vår värdekedja – till exempel transporter utförda av tredje part, inköp av varor och tjänster, avfallshantering och medarbetarnas tjänsteresor – redovisas ännu inte i sin helhet.

Vi ser dock Scope 3 som en strategiskt viktig del i vår framtida klimatredovisning, eftersom stor del av vår miljöpåverkan sannolikt återfinns i leverantörsledet. Under 2025 planerar vi att initiera ett strukturerat arbete för att kartlägga och prioritera våra mest väsentliga Scope 3-kategorier, i samverkan med andra kommunala aktörer och med stöd av vedertagna beräkningsmetoder.

EU:s taxonomiförordning syftar till att skapa ett gemensamt ramverk för att identifiera vilka ekonomiska aktiviteter som kan klassificeras som miljömässigt hållbara. Taxonomin är en viktig del av EU:s gröna giv och är nära kopplad till det kommande rapporteringskravet enligt Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), som Lumire kommer omfattas av framöver.

Under 2024 har vi inte genomfört någon fullständig identifiering eller klassificering av vilka delar av vår verksamhet som omfattas av taxonomin. Detta är ett medvetet val, då vi bedömt att ett gemensamt angreppssätt inom kommunens bolag ger bästa förutsättningar för ett effektivt och enhetligt införande. Vi planerar att påbörja arbetet med taxonomikartläggning under kommande år. Arbetet kommer att inkludera en första bedömning av vilka verksamhetsdelar som är taxonomirelevanta, med målsättning att kunna presentera en översiktlig klassificering i framtida hållbarhetsrapporter.

Rapportens innehåll och gränser

Rapporten omfattar kalenderåret 2024 och inkluderar hela Lumires verksamhet. Rapportens struktur är baserad på ESG-principerna:

- Miljö (E):
påverkan, mål, åtgärder och resultat
- Socialt ansvar (S):
arbetsmiljö, jämställdhet, samhällspåverkan
- Styrning (G):
bolagsstyrning, etik, uppföljning, policyer

” Genom vårt dagliga arbete möjliggör vi ett Luleå som håller – för oss som bor här nu och för kommande generationer.

Jenny Widmark, Hållbarhetschef

Om bolaget - Luleå Miljöresurs AB

Luleå Miljöresurs AB (Lumire) är ett helägt kommunalt bolag under Luleå Kommunföretag AB. Vi är ansvariga för samhällskritiska funktioner som vatten och avlopp, avfallshantering, återbruk, återvinning samt biogasproduktion. Vårt uppdrag är att driva en långsiktigt effektiv, miljöriktig och socialt hållbar verksamhet som bidrar till kommunens klimatmål, hållbara tillväxt och ett högt invånarvärde.

Våra insatser gör stor skillnad för miljön – från att minska utsläpp med våra biogasdrivna fordon till att skapa cirkulära flöden genom återbruk och materialåtervinning. Lumire är en motor i utvecklingen av ett hållbart och växande Luleå. Vi leder arbetet med kommunens avfalls- och VA-plan, samtidigt som vi stärker infrastrukturen i områden som Luleå Industripark.

Vår verksamhet omfattar hela värdekedjan för vatten, avfall och återbruk – från insamling, rening och behandling till energiåtervinning och samhällsservice. Vi samarbetar med kommuninvånare, företag, skolor, myndigheter och leverantörer för att tillsammans bygga ett resiliент och hållbart samhälle.

Intressenter och dubbel väsentlighetsanalys

Lumires verksamhet påverkar – och påverkas av – en mångfald av aktörer i samhället. Därför är en aktiv och öppen dialog med våra intressenter central för att vi ska kunna fatta kloka beslut, leverera relevanta lösningar och skapa långsiktigt värde. Våra intressenter bidrar med kunskap, perspektiv, krav och förväntningar som stärker vår utveckling och vårt arbete.

Våra intressenter

Uppströms	Internt	Nedströms
• Leverantörer • Konsulter • Materialproducenter • Myndigheter	• Medarbetare • Ledning • Styrelse • Ägare (Luleå kommunföretag)	• Invånare • Kunder • Skolor • Företag • Media • Organisationer • Samarbetspartners

Våra intressentgrupper och former för dialog

Intressentgrupp	Dialogform
Invånare	Kundundersökning, app-feedback, återkoppling, informationsträffar
Företagskunder	Djupintervjuer, möten, avtalssamverkan
Anställda	Medarbetarenkät, arbetsplatsträffar, strategidagar, Lumiredag, gemensamma företagsfrukostar
Ägare och styrelse	Styrmodell, bolagsstämma, Hypergene-rapporter
Skolor, föreningar och organisationer	Studiebesök, lektioner, föreläsningar, möten

Dubbel väsentlighetsanalys

Under 2024 har Lumire påbörjat arbetet med en dubbel väsentlighetsanalys, i enlighet med CSRD-direktivet. Det innebär att vi identifierar vilka frågor som är mest väsentliga både:

- Ur påverkan: där vi ser på vår påverkan på människor och miljö – positiv eller negativ, faktisk eller potentiell.
- Ur finansiell synvinkel: där vi bedömer vilka hållbarhetsfaktorer som kan påverka Lumires ekonomiska ställning, resultat eller framtidsutsikter (färdigställs 2025).

Väsentliga hållbarhetsområden och deras koppling till vår verksamhet:

Väsentliga hållbarhetsområden och deras koppling till vår verksamhet:

Område		Exempel på koppling till verksamheten
E1	Klimatförändringar	Biogas, fossilfri fordonsflotta, energieffektivisering
E3	Vattenresurser	VA-planering, spillvattenrening, dagvattenlösningar
E5	Cirkulär ekonomi	Återbruk, återvinning, slam och restströmmar
S1	Den egna arbetskraften	Arbetsmiljö, jämställdhet, kompetensförsörjning
S3	Påverkan på samhällen	VA-tjänster, krisberedskap, samhällsservice
S4	Konsumenter och användare	Kundupplevelse, app, tillgänglighet
G1	Styrning och affärsetik	Policys, visselblåsarfunktion, uppförandekod

Koppling till Agenda 2030

Lumires verksamhet har en tydlig koppling till flera av de globala målen i Agenda 2030. Vårt arbete berör direkt eller indirekt de flesta av de 17 målen, men har särskilt stark förankring i mål 6, 7, 9, 11, 12 och 13.

Här är några exempel på hur vi konkret bidragit under 2024:

Mål 6: Rent vatten och sanitet

Vi levererar dricksvatten av hög kvalitet till cirka 90 % av Luleås invånare och renar spillvatten i våra egna reningsverk. Slammet som uppstår används i vår biogasproduktion.

Under 2024 har investeringar fortsatt i VA-infrastruktur, bland annat i Östra länken och den nya spillvattenintaget vid Uddebo. Samtidigt antogs kommunens nya VA-plan 2040, vilket stärker vår långsiktiga planering.

Mål 7: Hållbar energi

Lumire producerar grön biogas från restprodukter, som används i våra egna fordon och i 27 bussar från LLT. Under året uppgick produktionen till nästan 586 ton fordonsgas – en ökning med över 70 % jämfört med 2023. Facklingen av gas har minskat med över 70 % tack vare förbättrad styrning och ökad avsättning.

Vi fortsatte även vårt arbete med energikartläggning av anläggningar för att förbättra energieffektivitet och sänka driftkostnader.

Mål 9: Hållbar industri och innovation

Vi utvecklar tekniska lösningar för cirkulär resurshantering. Ett exempel är vårt avtal med industrin om tekniskt vatten till Luleå Industripark, som syftar till att minska trycket på kommunens dricksvatten och skapa hållbara lösningar för framtidens processindustri.

Inom biogasområdet genomfördes försök med slurry från matavfall från Bodø och Boden med gott resultat, vilket stärker vår beredskap inför bortfallet av substrat från Norrmejerier 2025.

Mål 11: Hållbara samhällen

Vi bidrar till att Luleå fungerar varje dag – från vatten i kranen till återvinningscentralen på helgen. Under 2024 hade våra ÅVC:er över 429 000 besök, varav nästan 49 000 skedde utanför ordinarie öppettider via ÅVC 24/7. Vi fortsätter att utveckla tillgänglighet, digitala lösningar och återbruk i syfte att underlätta för Luleåborna att leva hållbart.

Efter branden på Storheden 2023 har vi återstartat delar av verksamheten på Sunderby avfallsanläggning, vilket markerar en ny fas i vår återhämtningsresa. Lumire arbetar aktivt med att utveckla hållbara lösningar för dagvattenhantering – en viktig del i att skapa robusta och trivsamma samhällen. Genom att planera för öppna dagvattensystem, såsom diken, växtbäddar och fördröjningsytor, minskar vi risken för översvämningar och förbättrar vattenkvaliteten innan vattnet når sjöar och vattendrag. Under 2024 har exempelvis Origoparkens dagvattenanläggning i bostadsområdet Kronan tagits i drift.

Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion

Genom våra två butiker Samlat och Hållbarhetshuset främjar vi återbruk av kläder, prylar och möbler. Under 2024 ökade den totala försäljningen i återbruksverksamheten med nästan 14 %, vilket visar att fler väljer att konsumera cirkulärt.

Vi arbetar även med att minska mängden restavfall och farliga ämnen i verksamheten och har ett aktivt arbete för att förbättra sortering, skyltning och kundupplevelse på våra återvinningsstationer och anläggningar. Utöver våra butiker cirkulerar vi textilier och prylar till våra samarbetspartners som på så sätt får nytt liv genom exempelvis textil- och syslöjdslärares undervisning i kommunen.

Mål 13: Bekämpa klimatförändringar

Vi fasar ut fossila bränslen, ökar användningen av biogas, och deltar i forsknings- och utvecklingsprojekt som syftar till att minska klimatpåverkan från vatten, avfall och transporter. Vi har tagit fram en Vision för restströmmar – en långsiktig riktning för att ta tillvara resurser som tidigare betraktats som avfall.

Våra krisberedskapsinsatser, klimatanpassad VA-planering och omställning av fordonsflotta är exempel på hur vi kombinerar motståndskraft med klimatnytta.

Vision, strategi och värdegrund

Hållbarhet är viktigt för oss såväl som för våra intressenter och det är en integrerad del i verksamheten och en självklar del i vårt dagliga arbete. Vårt hållbarhetsarbete utgår från ägardirektiv, vår vision, målbild och de globala målen i Agenda 2030. Vårt hållbarhetsarbete är integrerat med övrig verksamhetsstyrning och rapporteras via kommunens rapporteringsverktyg. Viktiga riktlinjer och policyer som påverkar vårt hållbarhetsarbete är bland annat hållbarhetspolicyn, likabehandlingsplan, uppförandekod, riktlinjer för hållbara inköp, avfallsplan, vatten – och avloppsplan, dagvattenplan samt vår visselblåsarfunktion.

Vår vision

Tillsammans gör vi Luleå hållbart

Vår vision är inte bara en rad i en strategi. Den är en röd tråd i vårt dagliga arbete, ett gemensamt åtagande och ett ärligt löfte till Luleås invånare. Det är med den som vi planerar, förvaltar och utvecklar våra samhällsbärande tjänster. Vi tror på en framtid där hållbarhet och cirkularitet inte bara är ett val, utan en naturlig del av allas vardag.

Våra strategiska mål

De fyra bolagsövergripande strategiska mål vi arbetar med från 2023 och framåt är:

- Vi är ett bolag med stolta medarbetare
- Vi driver utvecklingen för ett cirkulärt Luleå
- Vi har effektiva arbetssätt som skapar miljönytta
- Vi ger trygga leveranser och god service

Dessa mål vägleder oss i såväl strategiska beslut som i vardagliga prioriteringar.

Den strategiska målbilden utgår från vår vision **Tillsammans gör vi Luleå hållbart**, ägardirektiv, bolagsordning, Luleå kommuns mål till 2040 samt resultat från kundundersökningar.

Koppling mellan strategiska mål, ESRS-standarder och nyckelindikatorer

Strategiskt mål	Relevanta ESRS-standarder	Exempel på nyckelindikatorer (KPI:er)
Vi är ett bolag med stolta medarbetare	ESRS S1 – Egen arbetskraft ESRS G1 – Styrning och företagskultur	• eNPS (Employee Net Promoter Score) • Nöjd medarbetarindex • Sjukfrånvaro (%) • Jämställdhet (andel kvinnor/män)
Vi driver utvecklingen för ett cirkulärt Luleå	ESRS E5 – Cirkulär ekonomi ESRS E2 – Föroreningar ESRS E3 – Vatten och marina resurser	• Andel avfall till återbruk/återvinning • Mängd restavfall per person • Utsläpp från materialflöden (Scope 3) • Antal återbrukade artiklar/omsättning i återbruksbutiker
Vi har effektiva arbetssätt som skapar miljönytta	ESRS E1 – Klimatförändringar ESRS E4 – Biodiversitet ESRS E3 – Vattenresurser	• Utsläpp CO2e Scope 1–3 • Energianvändning (kWh/år/verksamhetsområde) • Bräddning Uddebo
Vi ger trygga leveranser och god service	ESRS S3 – Berörda samhällen ESRS S4 – Konsumenter och slutanvändare	• Kundnöjdhet • Vattenläckage • Vattenkvalitet • Felanmälan VA • Användare appen • Besökare på ÅVC och 24/7-utnyttjande

Vår kultur och värdegrund i vardagen

Under november 2024 påbörjade Lumire ett internt arbete med att revidera och modernisera vår värdegrund. Den tidigare värdegrunden, HARE – som stod för Hjälpsamhet, Ansvar, Respekt och Engagemang – har tjänat oss väl, men behovet av ett mer samtida och samlande uttryck identifierades genom en workshop med representanter från hela bolaget.

Utifrån förslag och reflektioner från medarbetarna beslutade ledningsgruppen att anta en ny värdegrund **RESA** – som står för: **Respekt, Engagemang, Samarbete, Ansvar**

Värdegrunden RESA ska fungera som ett gemensamt förhållningssätt i vardagen – både internt och i mötet med kunder, samarbetspartners och intressenter. Arbetet med att förankra RESA pågår, och inkluderar dialog, synliggörande i interna forum och koppling till våra strategiska mål.

Värdegrunden RESA stödjer flera av de globala hållbarhetsmålen, särskilt:

- **Mål 3:** God hälsa och välbefinnande – genom fokus på arbetsmiljö och trivsel.
- **Mål 5:** Jämställdhet – genom respekt och inkludering.
- **Mål 8:** Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt – genom engagemang och samarbete.
- **Mål 16:** Fredliga och inkluderande samhällen – genom ansvar, etik och transparens.

Lumires styrelse 2024 inklusive representanter från arbetstagarorganisation som anslöt 2025.
Övre raden från vänster: Andreas Lindgren (representant arbetstagarorganisation), Mikael Boström (S), Jurate Kumpiene (LTU), Andreas Bergström (KD)
Framre raden från vänster: Lotta Lindgren (MP), Mia Persson (V), Yvonne Stålnacke, ordförande (S), Torben Bauer (representant arbetstagarorganisation), Andreas Skarvö (M), Viveka Nordlund (L)

Styrning och ledning

Bolagsstyrning och styrelsens ansvar

Lumire är ett kommunalt bolag och en nyckelaktör i Luleå kommuns arbete för ett långsiktigt hållbart samhälle. Bolaget ansvarar för att bedriva en effektiv, miljöriktig och socialt hållbar verksamhet inom avfall, återvinning, vatten och avlopp, samt för att äga och utveckla biogas-anläggningen med tillhörande funktioner.

Vår styrning utgår från ägardirektivet, kommunens strategiska mål och våra interna styr- och kvalitets-system. Vi har även ett uppdrag att leda arbetet med Luleå kommuns avfallsplan, renhållningsföreskrifter och VA-plan.

Rapportering till ägare sker via digitala styrsystem, vilket möjliggör systematisk uppföljning av mål, aktiviteter och nyckeltal genom planering, genomförande, kontroll och förbättringsarbete. Ägardirektivet följs årligen upp vid bolagsstämman, där ägaren har möjlighet att bedöma måluppfyllelse.

Styrelsen för Luleå Miljöresurs utses av Luleå kommunfullmäktige och mandatperioden är fyra år. Under 2024 bestod styrelsen av följande ledamöter:

- Yvonne Stålnacke (ordförande)
- Mikael Boström
- Anja Johansson
- Mia Persson
- Viveka Nordlund
- Andreas Skarvö
- Andreas Bergström
- Lotta Lindgren
- Jurate Kumpiene

Styrelsen har under året hållit sju möten, och sammansättningen uppvisar en könsfördelning på 67 % kvinnor och 33 % män. Styrelsens ledamöter representerar politiska partier förutom en sakkunning och opolitisk ledamot. Under mandatperioden är Jurate Kumpiene avfallsprofessor på Luleå Tekniska Universitet sakkunnig ledamot. Arvoden fastställs enligt beslut i kommunfullmäktige. VD och ekonomichef, som även fungerar som styrelsens sekreterare, deltar vid samtliga möten.

Könsfördelning	2022	2023	2024
Styrelse	44 % kvinnor 56 % män	67 % kvinnor 33 % män	67 % kvinnor 33 % män
Ledning	56 % män 44% kvinnor	67 % män 33 % kvinnor	67 % män 33 % kvinnor

Verksamhetsstyrning och uppföljning

Lumire använder digitala verktyg för att planera, leda, följa upp och förbättra verksamheten. Varje avdelning formulerar delmål kopplade till bolagets fyra strategiska mål, och dessa följs upp genom:

- APT och veckomöten
- Ledningens genomgångar och verksamhetsdialoger
- Strategidagar och bolagsgemensamma träffar
- Rapportering till ägare

Digitala verktyg för planering möjliggör:

- Målstyrning och nyckeltalsuppföljning
- Dokumentation av åtgärder
- Transparens mellan avdelningar och ledning
- Underlag för styrning i styrelse och ägare

Centrala policyer och riktlinjer

Vi arbetar systematiskt med ett antal policydokument som utgör ramverket för vårt hållbarhetsarbete:

VA- och dagvattenplan samt avfallsplan

Reglerar hur vi ska minska vår miljöpåverkan i respektive verksamhetsområde.

Hållbarhetspolicy

Riktlinje för hur vi ska agera i enlighet med Agenda 2030 och kommunens klimatmål. Under 2024 har vi uppdaterat policyn för att bättre stödja vår CSRD-anpassning och integrera dubbel väsentlighet.

Värdegrund

Värdegrunden RESA är ett gemensamt förhållningssätt i vardagen – både internt och i mötet med kunder, samarbetspartners och intressenter.

Policy för hållbara inköp

Ställer krav på leverantörer gällande miljö, sociala villkor och transparens.

Personalhandboken

Lumires personalhandbok innehåller allt från lika-behandlingspolicy till personalaktiviteter.

Etik, regelefterlenad och transparens

Vi verkar i en bransch som är helt central för samhällets funktion och framtid, vår verksamhet står i skärningspunkten mellan nationell politik, EU-lagstiftning och den globala omställningen. Vi är direkt påverkade av klimatförändringar, ny lagstiftning som hållbarhetsrapportering (CSRD) och cypersäkerhet (NIS2), samt av förväntningar från våra intressenter.

Att hantera risker är därför inte bara ett krav, utan en integrerad del av vårt uppdrag. Vi bedriver samhällsviktiga funktioner och måste därför vara rustade för både det förutsägbara och det oväntade. Det handlar om att säkerställa trygg dricksvattenförsörjning, fungerande avloppsrening, säker avfallshantering, robusta IT-system och hållbara materialflöden även vid klimatrelaterade händelser, leveransstörningar eller yttre hot som cyberattacker.

För att möta dessa krav arbetar vi med:

- **Risk- och sårbarhetsanalyser** kopplat till alla delar av vår verksamhet.
- **Kontinuitetsplanering** för att hantera störningar som kan uppstå i våra verksamheter. Genomföra åtgärder som minskar risken för konsekvenser och snabbare återhämta sig.
- **Beredskapsplaner** för att kunna upprätthålla samhällsservice även vid längre störningar eller kriser.
- **Säkerhets- och robusthetsarbete** enligt NIS2-direktivet, med särskild fokus på våra digitala och samhällskritiska system.

- **Affärsetiska riktlinjer och en uppförandekod** som gäller både medarbetare och externa parter. Dessa bygger på våra värderingar: Dessa bygger på våra värderingar: Respekt, Engagemang, Samarbete och Ansvar – RESA.
- **Internkontroll och efterlevnad** av lagkrav inom miljö, arbetsmiljö och offentlig upphandling.
- **Forskning och utveckling** som stärker vår förmåga att hantera framtida risker – t.ex. samarbeten med Luleå tekniska Universitet inom dagvattenhantering och infrastrukturresiliens.

Vi vet att vi inte kan undvika alla risker. Vår styrka ligger i vår förmåga att identifiera, bedöma, agera och lära. Vårt uppdrag kräver att vi är proaktiva, flexibla och transparenta – både i vardagen och i kris.

Vi arbetar aktivt med att säkerställa att vår verksamhet präglas av transparens, regelefterlevnad och etiskt ansvar. Vi har en visselblåsarfunktion som gör det möjligt att anonymt rapportera misstankar om allvarliga oegentligheter. Tjänsten är tillgänglig via www.lumire.se och hanteras av en oberoende part. Syftet är att skydda den som slår larm, säkerställa objektiv hantering och bidra till transparens och förtroende.

Ansvarsfulla inköp och upphandlingar

Som kommunalt bolag har Lumire ett särskilt ansvar att använda våra inköp som en kraft för hållbar omställning. Det handlar inte bara om att följa gällande lagstiftning utan även via genomtänkta upphandlingar av leverantörer, tjänster och produkter som bidrar till klimatmål, socialt ansvar och cirkularitet.

Vi köper årligen in varor och tjänster för betydande belopp. Vår påverkan sker därmed inte enbart genom den egna verksamheten, utan även genom våra leverantörers arbetsvillkor, klimatavtryck och produktval. Därför arbetar vi systematiskt med att:

- Ställa hållbarhetskrav vid upphandling – exempelvis kopplat till kollektivavtal, utsläppsgränser, återvunnet material, energiklassning och social hänsyn.
- Använda hållbarhetskriterier vid avrop eller förnyad konkurrensutsättning från inköpscentraler.
- Fasa ut fossilbaserade och icke-cirkulära produkter, exempelvis i fordonsflotta och byggmaterial.
- Samarbeta med ramavtalsleverantörer som delar våra mål om klimat, arbetsmiljö och ansvarsfull produktion.
- Göra riskbedömningar av leverantörskedjan, med fokus på områden där mänskliga rättigheter eller miljöpåverkan är särskilt känsliga (t.ex. elektronik, arbetskläder, fordon).

Under 2024 har vi särskilt stärkt vår dialog med inköpsfunktion och beställare i bolaget, för att sprida kunskap om hållbara val i vardagen. Vi integrerar hållbarhet i inköpsprocessen redan från behovsanalys till uppföljning – och följer upp hur avtalen bidrar till våra mål.

Vi ser ansvarsfulla inköp som en nyckel till ett hållbart och trovärdigt bolag. Det är här vi – tillsammans med våra leverantörer – kan skala upp positiva effekter, minska klimatpåverkan och driva på för bättre villkor i hela kedjan.

Spolning av bassänger på Uddebo avloppsreningsverk

Klimatpåverkan, energi och fordon

Lumires verksamhet påverkas av och bidrar till klimatförändringar. För att ta ansvar arbetar vi aktivt med att minska utsläpp av växthusgaser, effektivisera energi-användningen och klimatanpassa vår infrastruktur. I detta kapitel redovisar vi våra utsläpp inom Scope 1 och 2 och påbörjade insatser för Scope 3.

Klimatpåverkan

Klimatpåverkan – utsläpp enligt Scope 1-3

För att stärka vår klimatrapporering och möta kommande CSRD-krav har Lumire under 2024 börjat strukturera sin redovisning av utsläpp enligt GHG-protokollets indelning i Scope 1, 2 och 3:

Scope 1

Direkta utsläpp från egna fordon, fackling och bränsleförbrukning.

Scope 2

Indirekta utsläpp från inköpt el och fjärrvärme – beräknas enligt nordisk residualmix.

Scope 3

Övriga indirekta utsläpp, t.ex. entreprenörer, leverantörer, avfallsbehandling, tjänsteresor.

Under 2025 kommer Lumire att utveckla arbetet med Scope 3, inklusive inköpsdata, transporter och cirkulära flöden.

Klimatpåverkan från Gäddviks vattenverk

Under 2024 har Lumire använt Klimatberäknings-verktyget för att beräkna klimatpåverkan vid Gäddviks vattenverk. Resultaten visar att klimatpåverkan uppgår till:

- 0,44 kg CO₂e per m³ renat vatten
- 0,66 kg CO₂e per m³ distribuerat vatten

Dessa värden inkluderar både energianvändning, kemikalier och övriga resurser, och ger ett viktigt underlag för framtida prioriteringar inom vattenverksamhetens klimatarbete.

Verktyget är utvecklat av Svenskt Vatten och används nationellt som stöd för att bedöma miljö- och klimat-avtryck kopplat till VA-tjänster.

Klimatpåverkan från Uddebo avloppsreningsverk

Under 2024 använde Lumire det nationella klimatberäkningsverktyget för att räkna ut klimatpåverkan från Uddebo avloppsreningsverk.

Resultatet visar att klimatpåverkan uppgår till 0,76 kg CO₂e per m³ renat vatten.

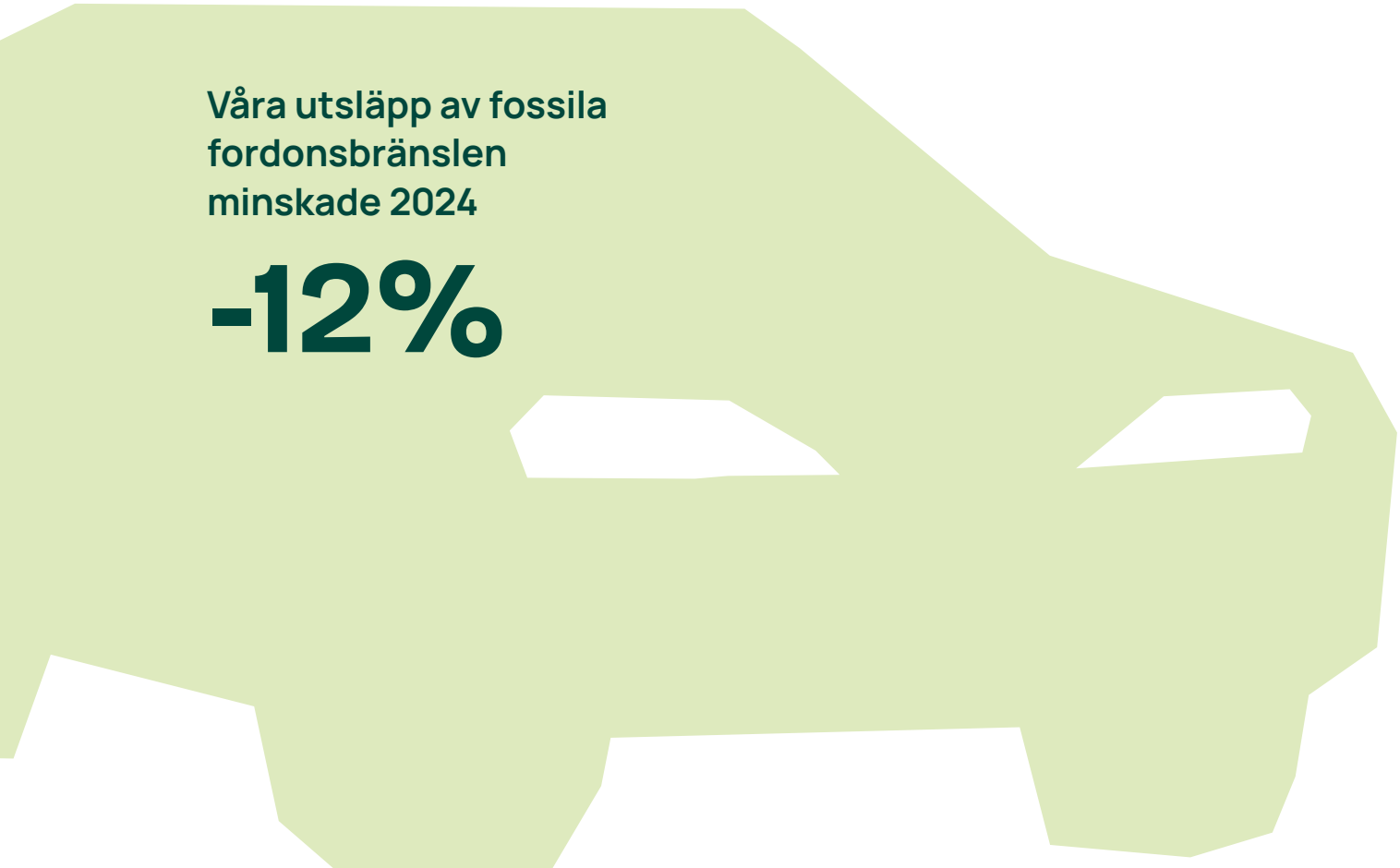
Tjänsteresor med tåg och flyg

Under 2024 uppgick klimatpåverkan från Lumires tjänsteresor till totalt 23,7 ton CO₂e, vilket innebär en minskning med 3 ton CO₂e jämfört med 2022. Minskningen beror framför allt på att antalet tågresor ökat, samtidigt som digitala möten i större utsträckning ersatt fysiska resor.

Lumires resepolicy anger att tåg ska vara förstahandsvalet vid kortare re-
sor upp till 40 mil där det finns goda kommunikationer.

Klimatpåverkan från tjänsteresor med flyg och tåg (2022–2024)

Ton CO ₂ e	2022	2023	2024
Flyg	26,3	28,3	23,2
Tåg	0,4	0,8	0,5

Utsläpp från egna fordon

Lumires egna fordon står för en betydande andel av bolagets totala klimatpåverkan. Under perioden 2022 till 2024 har utsläppen från fordonsflottan minskat från cirka 1 416 ton CO₂e till 1 168 ton CO₂e, vilket motsvarar en reduktion med cirka 18 procent på tre år. Minskningen beror i huvudsak på en successiv övergång från fossila till förnybara drivmedel Diesel-användningen har minskat med 272 ton CO₂e, vilket är ett resultat av mål-medvetna satsningar på alternativa drivmedel.

Samtidigt har användningen av biogas ökat kraftigt – från 0,2 ton CO₂e år 2023 till 21 ton CO₂e år 2024. Den ökade biogasanvändningen hänger samman med att Lumire nu har 11 tunga fordon som drivs av biogas, vilket motsvarar cirka 22 procent av hela fordonsflottan. Användningen av HVO100, el och E85 är fortfarande i ett tidigt skede men visar på ett växande intresse för fler fossilfria alternativ. Bensinanvändningen har dock ökat något, vilket pekar på att det fortfarande finns behov av riktade åtgärder inom vissa fordonstyper.

Denna utveckling ligger i linje med uppsatta mål att nå en fossilfri fordonsflotta senast år 2030. Men att byta ut en tung fordonsflotta sker inte i en handvändning, vi tar steg för steg mot en fossilfri framtid genom strategiska investeringar i biogas och andra förnybara drivmedel.

Klimatpåverkan från egna fordon per drivmedel (ton CO₂e, 2022–2024)

Ton CO ₂ e	2022	2023	2024
Diesel	1 404	1 298	1 132
Bensin	12	12	15
HVO 100	0,01	0,01	0,08
E85			0,04
Elbilsnabb			0,20
Biogas		0,2	21

Framtidens fordonsflotta är på väg

Som en del av Lumires långsiktiga mål att uppnå en helt fossilfri fordonsflotta till 2030, planeras omfattande investeringar i nya miljö- och klimatvänliga fordon under de närmaste åren. Denna satsning är ett viktigt led i genomförandet av vår fordonsstrategi, som syftar till att minska bolagets klimatavtryck samtidigt som vi säkerställer trygga leveranser inom våra samhällsviktiga uppdrag.

Under 2025 planeras inköp av tio nya tunga fordon som drivs med biogas samt ett eldrivet tungt fordon. Dessa fordon kommer främst att användas inom avfalls- och återvinningsverksamheten, där stora delar av vår nuvarande fordonsflotta stegvis ersätts med fordon som uppfyller både våra miljökrav och operativa behov. Biogas är ett bränsle som produceras lokalt och cirkulärt – bland annat från våra egna avlopps- och matavfallsströmmar – vilket stärker den regionala omställningen till ett fossilfritt Norrbotten.

Samtidigt kommer vi också att ersätta fem personbilar med eldrivna alternativ. Dessa kommer främst att användas inom administration, tillsynsverksamhet och andra verksamhetsområden där behovet av flexibla, kortare transporter är stort.

Under 2026 fortsätter omställningen med ytterligare nio tunga biogasdrivna fordon, vilket innebär att Lumire totalt planerar att introducera 20 biogaslastbilar och sex eldrivna fordon under tvåårsperioden. Investeringarna innebär att en betydande andel av den tunga flottan då kommer att drivas med förnybara drivmedel.

Genom dessa fordonssatsningar stärker Lumire sin roll som föregångare i kommunens klimatarbete, samtidigt som vi säkerställer en kostnads-effektiv, driftssäker och hållbar fordonsflotta.

Energi

Energiförbrukning och effektivisering

Lumires verksamhet påverkar miljön på flera sätt – främst genom utsläpp från transporter, arbetsmaskiner och fackling, energianvändning i våra anläggningar, samt resursflöden kopplat till avfall, vatten och återbruk. Vårt miljöansvar är att minska vår påverkan och samtidigt möjliggöra klimatnytta för Luleå kommun.

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar och påverkar både vår verksamhet och vår omvärld. Som kommunalt bolag med ett tydligt hållbarhetsuppdrag har vi ett ansvar att minska våra utsläpp, ställa om våra energisystem och bidra till ett fossilfritt samhälle. Samtidigt har vi stora möjligheter att vara en positiv kraft genom de lösningar vi erbjuder.

Energianvändning per energislag

Under perioden 2022 till 2024 har Lumires totala energianvändning ökat med 25 %, från cirka 13,6 miljoner kWh till drygt 17 miljoner kWh. Den mest betydande ökningen har skett inom avloppsverksamheten. Detta förklaras bland annat av fortsatt utbyggnad av ledningsnät och anläggningar, ökade kapacitetskrav och införande av nya reningslösningar. Till detta kommer även energibehovet från vår nya kontorslokal i Ytterviken, som tillkommit i statistiken för 2024.

Ökningen i energianvändning innebär en faktisk negativ påverkan på klimatet då den både medför ökade växthusgasutsläpp och påverkar våra driftskostnader. Samtidigt är det viktigt att notera att bolaget under 2023 påbörjade en systematisk energikartläggning med syfte att identifiera energieffektiviseringsmöjligheter. Denna insats ses som en potentiellt positiv påverkan då den skapar förutsättningar för minskad energi-användning och därmed minskad klimatpåverkan på sikt.

Energianvändningen omfattar samtliga verksamhetsområden: vatten, avlopp, avfall/återvinning samt kontorsverksamheten. För vatten och avfall är ökningen marginell, medan avlopp har ökat mest. Detta hänger ihop med ökade krav på rening och nya anläggningar anpassade för framtida tillväxt.

Den ökade energianvändningen vid Uddebo avloppsreningsverk under 2024 beror till stor del på att uppvärmningen skett med direktverkande el i stället för med gaspanna. Under sommaren, då fjärrvärmen varit avstängd, har detta lett till en tydlig ökning i elförbrukningen. Dessutom har den pågående byggnationen av en ny intags- och personaldel bidragit till högre energibehov under entreprenadens gång. De nya byggnaderna är dock projekterade och byggda med fokus på energieffektivitet, vilket kommer att minska förbrukningen på sikt.

Energianvändning per verksamhetsområde och energislag (kWh, 2022–2024)

Energianvändning per energislag	2022	2023	2024
Total energianvändning	13 640 821	14 254 616	17 017 451
Total elanvändning	12 631 400	13 210 987	15 585 494
Total värmeanvändning	1 009 421	1 043 629	1 431 957
Total energianvändning			
Vatten	6 354 703	6 302 958	6 535 626
Avlopp	6 276 697	6 908 029	9 159 517
Avfall & Återvinning	1 009 421	1 043 629	1 322 309
Lokaler Ytterviken	-	-	299 644

Biogas

Lokal och cirkulär energi

Biogas är en nyckelresurs i omställningen till ett fossilfritt Luleå. På Lumire producerar vi förnybar fordonsgas från lokala avfallsströmmar – ett tydligt exempel på cirkulär energi i praktiken. I detta kapitel redovisar vi volymer, driftdata och framtida satsningar för en resurseffektiv energianvändning i Luleå.

Biogas- från avloppsslam till lokal energi

Vid Uddebo avloppsreningsverk omvandlas slam från Luleåbornas avloppsvatten och organiskt avfall från Norrmejerier till biogas – en förnybar och lokal energikälla som ersätter fossila bränslen. Denna slamrötning är ett tydligt exempel på hur resurser kan cirkulera i vårt samhälle, från toalett eller restprodukt till tank.

Under 2024 producerades totalt 585 917 kg fordonsgas, vilket är en ökning med 72 % jämfört med 2023 då produktionen uppgick till 339 738 kg. Gasen används som drivmedel i Lumires egna insamlingsfordon och tjänstebilar, delar av kommunens tjänstebilar samt i Luleå Lokaltrafiks bussar – vilket bidrar direkt till att minska kommunens utsläpp från transporter.

Samtidigt har andelen gas som facklas – alltså bränns bort utan att användas – minskat kraftigt.

- 2022: 376 274 Nm³
- 2024: 106 497 Nm³

Det motsvarar en minskning med 72 % på två år. Under 2024 facklades endast cirka 6–7 % av den producerade gasen. Vårt mål är att nå maximalt 5 % fackling till 2025. Bakom förbättringen ligger flera insatser:

- Ökad avsättning av uppgraderad gas till användare
- Färre driftstopp och högre stabilitet i processen
- Införande av automatisk styrning mellan gasklocka och uppgradering

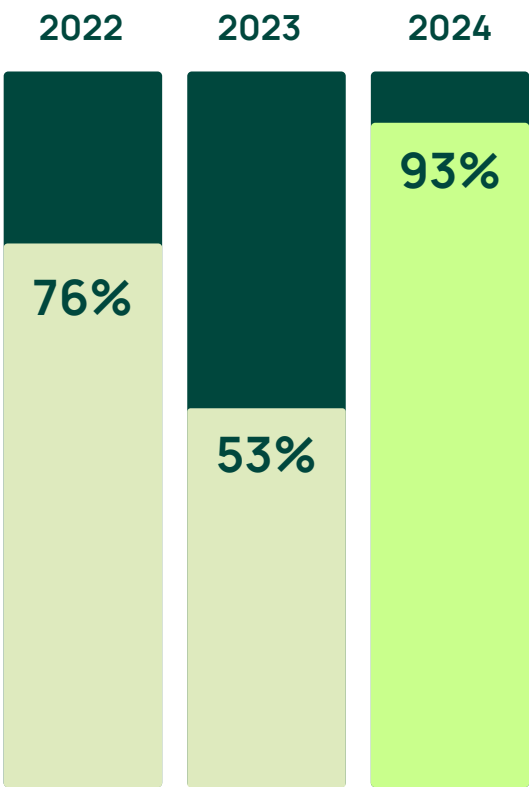
Den minskade facklingen innebär både klimatnytta och ökad resurseffektivitet – mer av den biogas vi producerar kan tas tillvara som energi.

Förberedelser för framtida matavfallsrötning

För att trygga framtida biogasproduktion genomfördes under 2024 försök med att röta slurry från matavfall vid Uddebo. Materialet har kommit både från Boden och från hushåll i Bodø, Norge. Syftet har dels varit att avlasta biogasanläggningen i Boden, dels att utvärdera möjligheten till lokal rötning av matavfall vid Uddebo.

Detta arbete är särskilt angeläget inför Norrmejeriers planerade nedläggning i Luleå 2025, eftersom deras flytande organiska restflöden idag utgör ett viktigt substrat för biogasproduktionen. Att identifiera nya inflöden, som matavfall, är centralt för att kunna upprätthålla produktionen även framåt.

Utnyttjandegrad av producerad biogas 2022–2024 (%)

Inspektion av membran för biogasuppgradering

Våra verksamhetsområden

Lumire ansvarar för viktiga samhällsfunktioner som vatten, avlopp, biogas, återbruk, återvinning och avfall. Vi har fokus på social hållbarhet internt och externt, omvandlar restflöden till resurser och investerar i innovation och forskning – allt för att tillsammans med invånare, företag och kommunen bidra till ett hållbart och växande Luleå.

Vatten och avlopp

– infrastruktur, drift och klimatanpassning

Luleå Miljöresurs ansvarar för trygg leverans av dricksvatten och rening av avloppsvatten till över 90 % av kommunens invånare. Vår infrastruktur utvecklas löpande för att möta framtidens behov, bland annat genom utbyggnaden av Östra Länken – ett huvudstråk som säkrar kapaciteten mellan Gäddviks vattenverk och Uddebo reningsverk. Samtidigt investerar vi i nya lösningar för dagvattenrening, klimatanpassning och robusthet i systemet.

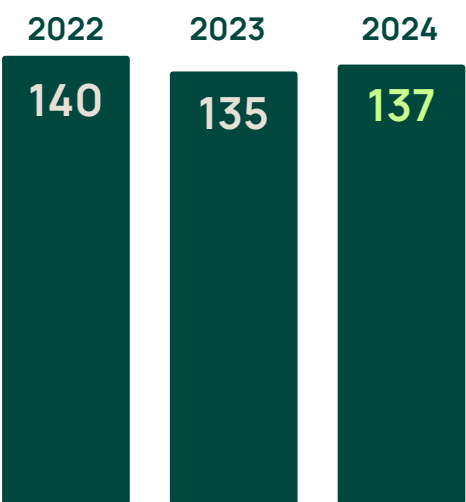
Vattentjänster

- kapacitet och leverans

Trygga vattentjänster i ett växande Luleå

En viktig förutsättning för att långsiktigt kunna leverera trygga och hållbara vattentjänster är kommunens VA-plan som uppdaterades och reviderades under 2024. Den nya planen, som också utgör kommunens vattentjänstplan, tar sikte på 2040 och hur vatten och avloppsförsörjningen ska säkerställas för ett Luleå med 100 000 invånare. VA-planen omfattar också en skyfallsanalys för bedömning av hur de kommunala VA-anläggningarna riskerar att påverkas vid skyfall och höjda vattennivåer. Luleå Miljöresurs har projektlett VA-planen som tagits fram i samarbete med Luleå kommun.

Dricksvattenförbrukning i liter per person och dygn i Luleå (2022-2024)

Dricksvattenproduktion och kvalitet

Lumire ansvarar för nio vattenverk, fyra högreservoarer och tio tryckstegringsstationer där Gäddviks vattenverk är det största och försörjer ca 95 % av VA-abonnenterna med dricksvatten. Gäddviks vattenverk är nybyggt och togs i drift 2015. Vattentäkten är en grundvattentäkt där grundvattenbildningen förstärks genom att pumpa upp vatten från älven till öppna bassänger där vattnet infiltreras. Vattnet pumpas sedan upp ur ett antal brunnar och behandlas och desinficeras i vattenverket innan distribution ut på ledningsnätet. Kvaliteten är generellt god.

Mängden odebiterat dricksvatten uppgår till ca 25 % på årsbasis. En del av detta är läckage och en del är vatten som inte mäts av olika anledningar. Den relativt stora andelen odebiterat vatten innebär onödig energi- och kemikalieåtgång för vatten som läcker ut samt att vi inte får betalt för allt vatten som produceras. I slutet av 2024 startades därför ett arbete med att ta fram en handlingsplan för att minska mängden odebiterat vatten. Handlingsplanen är ett långsiktigt

arbete som innebär att vi stegvis uppnår en mer hållbar vattenförsörjning där minskning av läckaget kan innebära att större investeringar i vattenverket kan skjutas längre fram i tiden. Detta tillsammans med arbetet med tekniskt vatten i samarbete med industrin, som tidigare nämnts, gör att dricksvattnet kan reserveras i första hand för hushållsförbrukning.

En viktig del i arbetet med att minska vattenläckaget är också installationen av digitala vattenmätare. Under 2024 har 2000 nya digitala vattenmätare monterats hos kunder runt om i kommunen. Det innebär att närmare 90 % av beståndet numera utgörs av digitala vattenmätare. De digitala vattenmätarna ger förutsättning att tidigt få indikationer om vattenläckage både hos kund och i ledningsnätet. Tillsammans med Lumireappen ger mätarna också kunden möjlighet att följa sin vattenförbrukning mer kontinuerligt vilket innebär större potential att spara vatten på ett medvetet sätt.

En viktig milstolpe i hållbarhetsarbetet var ombyggnationen av Klöverträsk vattenverk till ett kemikaliefritt verk som färdigställdes i början av 2024.

Ett kemikaliefritt verk sparar både energi, miljö och är ekonomiskt fördelaktigt.

En digital vattenmätare installeras

Avloppsrening och biogas

Lumire ansvarar för tio reningsverk och ca 100 avloppspumpstationer, där Uddebo avloppsreningsverk är det största och renar avloppsvatten från mer än 95 % av VA-abonnenterna.

Uddebo avloppsreningsverk är en anläggning som består av flera anläggningsdelar för mottagning och rening av avloppsvatten samt även delar för mottagning och behandling av externt organiskt material. En anläggning för rötning av organiska material till biogas finns ansluten till verket samt en anläggning för uppgradering av biogas till fordonsgaskvalitet. Under året har Uddeboverket renat närmare 9 miljoner m³ avloppsvatten och producerat 8 800 ton slam efter rötning och avvattning samt producerat dryga 589 000 kg fordonsgas. Verksamheten ger upphov till transporter till och från avloppsreningsverket. Transporterna sker uteslutande med lastbil och omfattar bl.a. intransport av slam och rens från mindre reningsverk, slam från enskilda brunnar, kemikalier samt uttransport av rötat slam. De luftföroreningar som släpps ut från verksamheten kommer i huvudsak från externa lastbilstransporter till och från Uddeboverket. Utöver detta förekommer utsläpp till luft genom förbränning (fackling) av biogas som bildas vid rötningsprocessen av slammet. Oförbränd gas har släppts ut under 2024, det mesta pga problem med gasfacklan. Gasfacklan har åtgärdats under året, vilket är en viktig åtgärd för att minska klimatavtrycket.

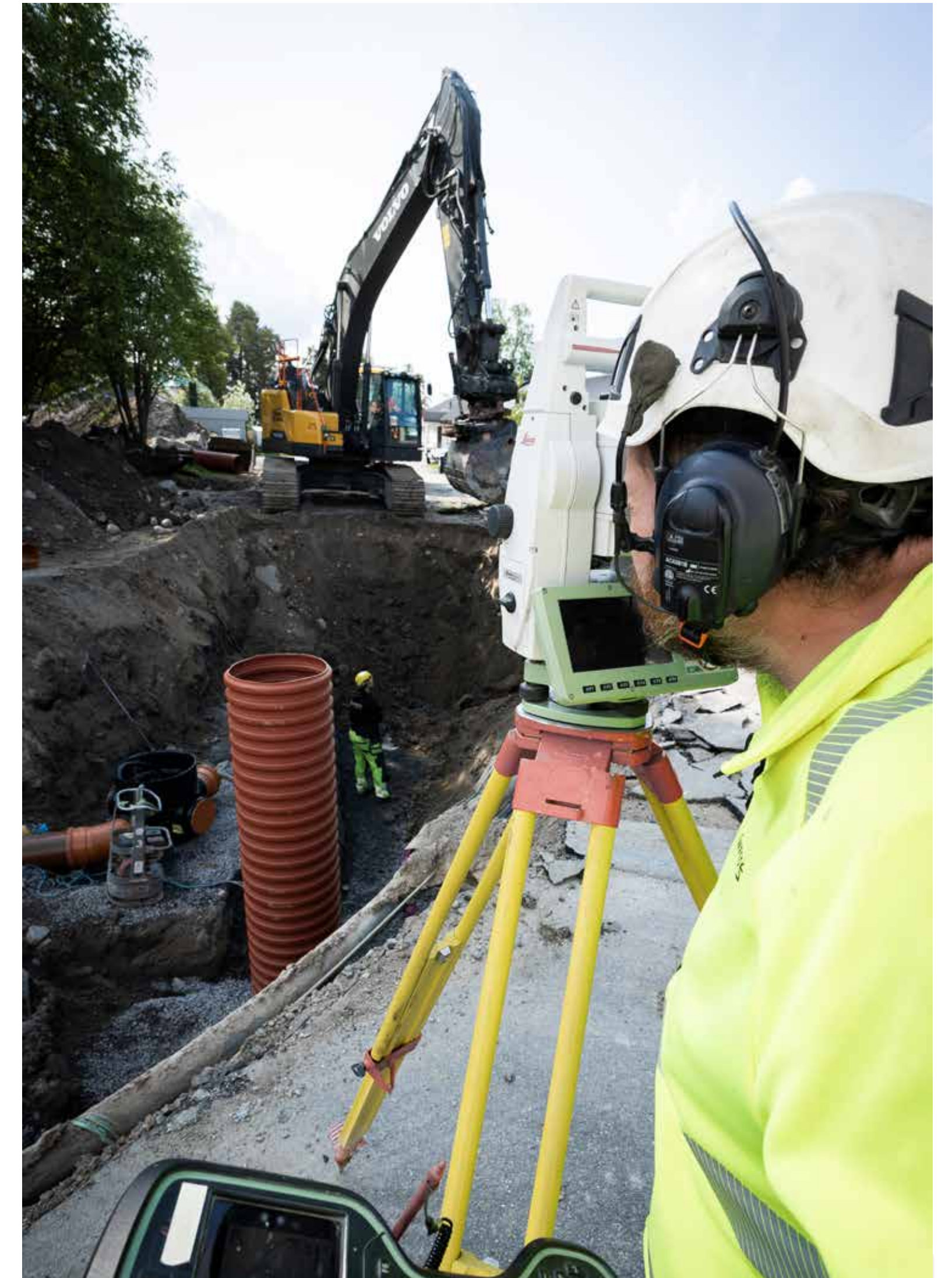
Under året har också ett arbete med processoptimering genomförts som inneburit betydande minskningar i kemikalieanvändningen vid Uddebo, en viktig fråga såväl vad gäller miljömässig som ekonomisk hållbarhet.

Arbetet med en slamstrategi på kort och lång sikt har intensifierats och stort fokus på kort sikt avser användandet av slam och överskottsmassor för sluttäckning. På längre sikt utreds förutsättningar för en Revaqcertifiering samt möjligheterna till nyttjande inom

jordbruk före och efter eventuell behandling för att kunna säkerställa återföring av näringsämnen. Under 2024 har en rad aktiviteter genomförts inom ramen för forskningsprojektet GREW som syftar till att kartlägga attityder och normer kring gråvatten och källsorterande avlopp. Dessa typer av innovativa cirkulära lösningar kan utgöra grund för framtida utbyggnadsområden.

Bygget av Lumires nya personalbyggnad på Uddebo

Förnyelse av VA-ledningar

Infrastrukturprojekt och VA-utbyggnad

En stor del av VA-verksamhetens klimatavtryck uppstår pga omfattande investeringar i ny infrastruktur och VA-utbyggnad för att möjliggöra ett växande Luleå. Därför strävar Lumire i sina projekt efter att minska miljöbelastningen genom att välja alternativa tekniker eller drivmedel där så är möjligt.

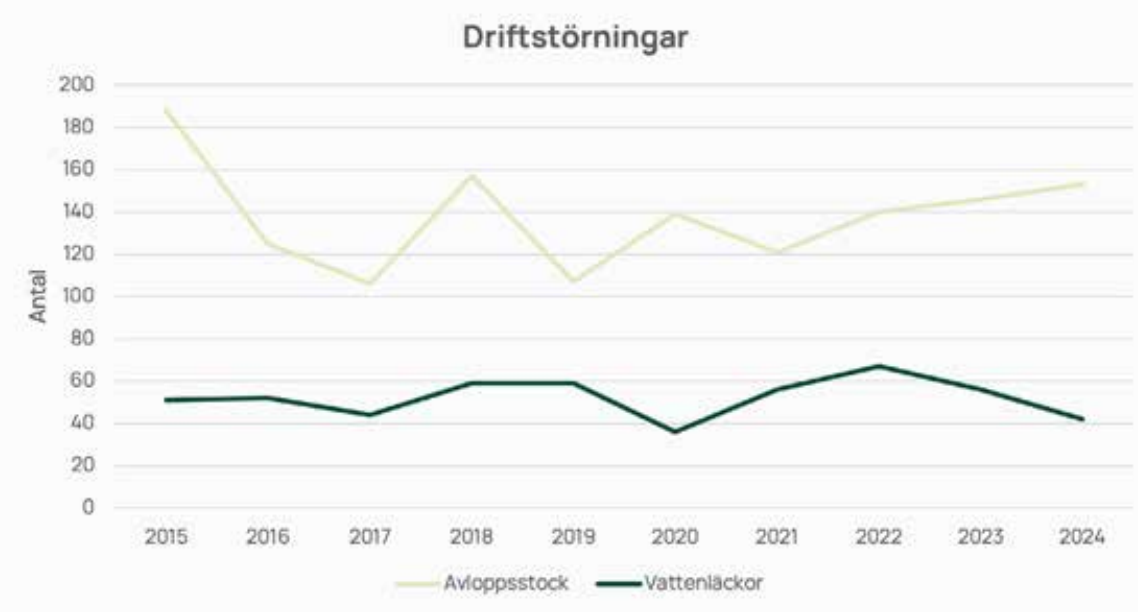
Ett av de större projekten är anläggning av ca 3 mil vattenledningar till Råneå. Projektet genomförs för att långsiktigt säkra ett dricksvatten av hög kvalitet för kommunens medborgare i Råneå. I dagsläget försörjs de av en ytvattentäkt som återkommande haft problem med råvattenkvaliteten. Projektet är ett pilotprojekt för att testa Svenskt Vattens klimatberäkningsverktyg för anläggningsprojekt och HVO som drivmedel används i alla maskiner i pågående etapper. I projektet har man i stor utsträckning nyttjat schaktfri teknik, framförallt styrd borring men även andra metoder där markförhållandena krävt det. Att minimera mängden konventionell schakt vid ledningsförläggning är en av de åtgärder som ger mest effekt vad gäller koldioxidavtryck från anläggningsprojekt.

En annan betydande åtgärd är att sträva efter massbalans i projekten och minimera mängden överskottsmassor som behöver köras bort. I Lumires projekt har strävan varit att ordna massupplag i närheten av projekten för att på sätt optimera användningen. Massupplagen har också gett möjlighet att nyttja massor mellan olika projekt.

Andra goda exempel på hållbart byggande är att ledningar från Stålverk 80-tiden som inte tagits i bruk kunnat nyttjas för att relina ledningar för försörjning av Luleå Industripark istället för att gräva. I byggandet av en ny intagsdel till Uddebo reningsverk har s.k. grön betong använts för att minska klimatavtrycket.

I huvudledningsprojektet Östra Länken har bergvärme installerats i de större pumpstationerna P14 och P40 för att åstadkomma en både miljömässig och ekonomiskt fördelaktig uppvärmning.

Utöver investeringsprojekten har Lumire ett omfattande ledningsnät som behöver förnyas och underhållas. Totalt handlar det om ca 65 mil vattenledningar, 55 mil spillvattenledningar och 30 mil dagvattenledningar. En viktig hållbarhetsaspekt är att förnyelsen görs där den ger bäst effekt och med så klimatsmarta metoder som möjligt. Det innebär bl.a. att förnyelsen görs baserad på en modell där ledningar prioriteras utifrån olika aspekter, t.ex. driftstörningar och bedömd status utifrån filmning av ledningar. Andel förnyelse som utförs med schaktfri teknik, t.ex. strumpinfordring, har ökat kontinuerligt.

Tekniskt vatten och industrisamarbeten

För att avlasta dricksvattenproduktionen och reservera dricksvatten för Luleås framtida befolkning har arbetet med ett alternativ för främst de stora vattenförbrukarna s.k. ”tekniskt vatten” för Luleå industripark intensifierats. Ett samarbetsavtal med industrier har slutits och gemensamt arbete pågår nu för att kartlägga alternativen för ett gemensamt system för tekniskt vatten både tekniskt och organisatoriskt.

Klimatanpassning och dagvattenhantering

Inom dagvattenområdet har arbetet med lokalisering och utformning av en ny reningsanläggning för dagvatten påbörjats för att rena vatten från det befintliga Hertsön innan det når Hertsöfjärden. Detta är ett led i att bidra till att miljökvalitetsnormerna för vatten kan uppnås. Under året har det vackra dagvattenstråket på Kronan invigts och bidrar med både rening av dagvattnet och estetiska och sociala kvalitéer för området. Generellt har vi under året jobbat med att säkra såväl klimatanpassning som dagvattenfördröjning och rening genom att bidra i utredningar och detaljplaner för planerade exploateringsområden i kommunen.

Kemikalieanvändning

För att säkerställa effektiv vatten- och avloppsrening använder Lumire olika typer av processkemikalier. Det handlar främst om fällningskemikalier (som polyaluminiumklorid och järnklorid) och polymerer för att minska fosfor och förbättra slamhantering. Under 2024 uppgick användningen av polyaluminiumklorid till 716 ton, vilket är en minskning med 3,6 % jämfört med föregående år. Minskningen beror på förbättrad processoptimering vid Uddebo reningsverk. Den totala användningen av kemikalier varierar beroende på vattenkvalitet, flöden och säsong.

Lumire arbetar för att:

- optimera doseringen genom bättre styrning och digitala system
- minska behovet av miljö- och hälsofarliga ämnen
- ersätta ämnen med mindre risk där det är tekniskt möjligt.

Filmning av spillvattenledning

Miljörisker och anläggningstrygghet

Som samhällsviktig aktör inom VA och avfall hanterar Lumire verksamheter med potentiell miljöpåverkan. Det ställer krav på robusthet i både drift, beredskap och styrning. Vi arbetar systematiskt för att identifiera, förebygga och hantera miljörisker kopplade till:

- kemikaliehantering i VA-processer (ex. spill, doseringsfel).
- slam och lakvatten från reningsverk och deponier
- brandrisker vid återvinningscentraler och omlastningsstationer.
- översvämning och skyfall i våra VA-anläggningar och pumpstationer.
- driftstörningar i elförsörjning, IT-system eller kritisk infrastruktur.

Riskbedömning och åtgärder

Vi genomför årliga miljöriskanalyser för våra större anläggningar.

Lumire har beredskapsplaner för samhällskritiska störningar (vattenläckor, IT-haverier m.m.).

Säkerhetsrutiner följs upp vid ledningsmöten och omfattar drift, kemikalier, brand, transport och IT. Klimatrisker beaktas i investeringsplanering – särskilt vid VA-utbyggnad och skyfallsrisker.

Hållbarhetsindex

Hållbarhetsindex är ett nationellt verktyg som årligen används för att bedöma och följa upp VA-verksamhetens långsiktiga hållbarhet. Indexet ger en strukturerad bild av hur väl verksamheten uppfyller centrala krav på samhällsnytta, miljöansvar och resurseffektivitet – både i nuläget och inför framtiden.

För Lumire är Hållbarhetsindex ett värdefullt stöd i arbetet med strategisk planering, investeringsbeslut, prioriteringar och taxestruktur. Det används av såväl verksamhetsansvariga som förtroendevalda för att fatta välgrundade beslut som säkerställer robusta vatten-tjänster över tid.

Metodiken i Hållbarhetsindex bygger på Brundtland-kommissionens definition av hållbar utveckling, och har anpassats till VA-sektorns förutsättningar. Bedömningen omfattar 14 parametrar fördelade på tre övergripande kategorier:

- Hållbara tjänster för brukare
- Miljömässig hållbarhet
- Hållbara resurser

Genom att delta i indexet stärker Lumire sin förmåga att följa upp både egna mål och nationella riktlinjer, identifiera förbättringsområden och jämföra sig med andra VA-organisationer.

**Luleås
hållbarhets-
index**

Luleås resultat 2024

Årets resultat landar i fortsatt höga betyg för Luleås VA-planering samt verksamhetens hushållning med energi, vattentillgång och personalresurser och kompetens. Kategorin vattenkvalitet har avsevärt förbättrats från rött till grönt då åtgärder vid bl a Brändön och Klöverträsk vattenverk bidragit till högre kvalitet på dricksvattnet. Dock konstateras en negativ utveckling där kategorierna leveranssäkerhet och klimatanpassning går från grönt till gult.

Avseende leveranssäkerhet är det främst ett resultat av en inaktuell nödvattenplan där revidering påbörjats under hösten 2024 men ännu inte färdigställets. För kategorin klimatanpassning har kravnivån höjts och här efterfrågas en mer detaljerad handlingsplan för extrema skyfall som ännu inte finns på plats för kommunen.

Fortsatt tre kategorier bedöms röda:

Kommunikation avser brister i kriskommunikation.

I kategorin **Hushållning med ändliga resurser** efterfrågas främst en hög andel (minst 60 %) återföring av fosfor till produktiv mark vilket inte uppfylls i kommunen där det fosforrika avloppsslammet i huvudsak nyttjas som anläggningsjord. Även ett systematiskt uppströmsarbete efterfrågas för att minska mängden oönskade ämnen i avloppsslammet som ännu inte finns på plats i den grad som vore önskvärt.

Driftstabilitet avser förekomst av reservkraft till pumpstationer som bräddar till en känslig recipient.

Återbruk, återvinning och avfall

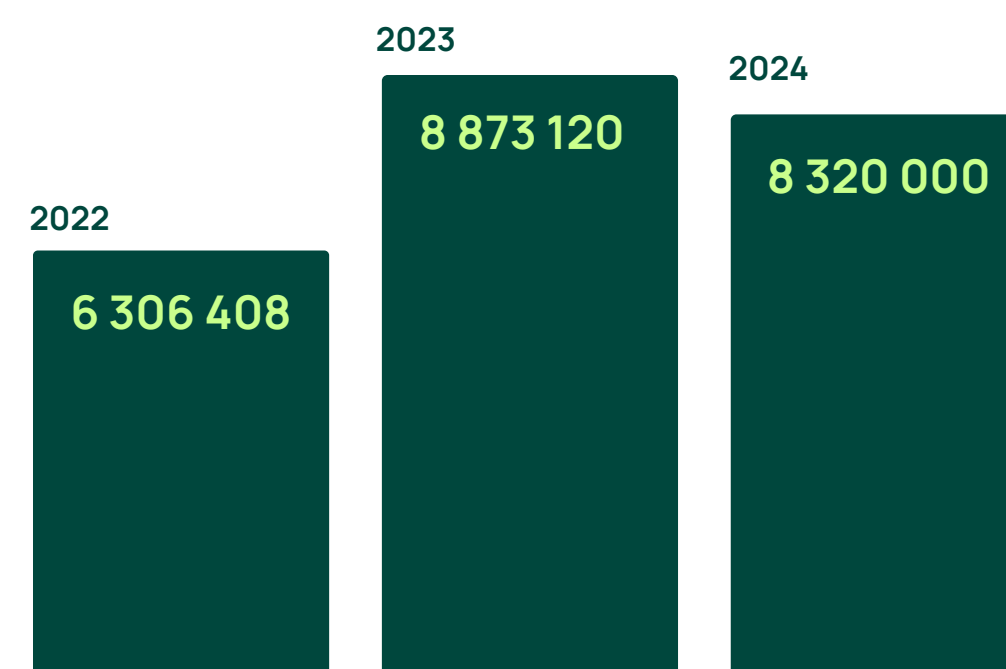
Lumire har ett helhetsansvar för kommunens hantering av kommunalt avfall, återbruk, drift av återvinningscentraler och deponier. Verksamheten bedrivs med fokus på miljömässig och social hållbarhet, där återvunnet material hanteras på marknadsmässiga villkor. Vi ansvarar också för att organisera och utveckla kommunens återbruksverksamhet och att underlätta för invånarna att minska restavfallet, återvinna mer och välja återbruk i första hand.

Mängder och flöden

Under 2024 har vi fortsatt arbeta för att minska mängden restavfall och öka sorteringen av matavfall och förpackningar. Vi ser också ett ökat engagemang bland invånare – bland annat genom fler besök på våra återvinningscentraler, utökad användning av ÅVC 24/7 och deltagande i återbruksinitiativ.

Förbrukning av biopåsar för matavfall
(Antal påsar, 2022–2024)

Luleå, precis som många andra kommuner i Sverige, har ställt sig bakom Avfall Sveriges mål om att minska mängden restavfall med 25 procent per person till år 2025 – jämfört med 2015. Det kallas 25/25-målet och syftar till att minska både mängden brännbart avfall och matsvinn. Målet är dessutom i linje med EU:s ambition att kraftigt minska matsvinnet.

År 2015 låg restavfallet på 198 kilo per person. För att nå 25/25-målet behöver vi alltså ner till 148,5 kilo per person och år. Tittar vi på utvecklingen i Luleå ser vi att vi har gjort framsteg – men ännu inte nått hela vägen fram. År 2022 låg restavfallet på 175 kilo per person, 2023 på 173 kilo, och 2024 har vi tagit oss ner till 168 kilo. Det är i rätt riktning, men vi behöver minska ytterligare 20 kilo per person för att nå målet.

Vad innebär 20 kilo? Det motsvarar ungefär 0,4 kilo i veckan – alltså inte mer än 1–2 måltider som slängs, några felkastade plastförpackningar eller en liten kasse med saker som skulle ha sorterats på ett annat sätt. Det är små mängder, men i längden gör de stor skillnad.

Vi behöver helt enkelt bli ännu bättre på att ta hand om

det vi har. Vi behöver tänka efter innan vi slänger, se till att mat hamnar i magen istället för i avfallskärlet, och att övrigt sorteras rätt så det kan återvinnas. Varje liten förändring i våra vanor – hemma, på jobbet och i våra verksamheter – hjälper oss närmare målet.

Vi är på väg, men vi är inte framme än. För att nå hela vägen krävs att vi alla hjälps åt. Och det bästa är att vi vet hur. Det handlar inte om stora uppoffringar – utan om att göra lite bättre, varje dag.

Uppdelat per fraktion såg resultatet för 2024 ut så här:

- Matavfall: 51 kg/person (48 kg år 2023)
- Restavfall: 116 kg/person (125 kg år 2023)

Användning av insamlingsmaterial

För att underlätta utsortering av matavfall tillhåller Lumire biopåsar till hushåll och verksamheter. Det är en viktig del i arbetet med att minska restavfall och öka resurseffektiviteten.

De senaste åren har användningen av påsar ökat markant – från drygt 6,3 miljoner påsar 2022 till över 8,8 miljoner 2023. Det är inte odelat positivt, eftersom påsarna är kostsamma och vi vill att de används rätt – och enbart till matavfall.

Flera faktorer har påverkat ökningen: 2022 köptes för få påsar in, vilket ledde till stödköp under 2023. Samtidigt kan plastskatten ha gjort att påsarna användes till annat än avsett. Under 2024 har vi styrt upp både distribution och tillgång. Därför har vi kunnat minska beställningen inför 2025 – utan att tumma på servicen.

Återvinningscentraler

Besökare på våra återvinningscentraler

Under 2024 tog våra återvinningscentraler emot 429 662 besök, en ökning med 11 % jämfört med föregående år.

Fördelning per anläggning:

Risslan	293 668 besök
Antnäs	53 690 besök
Sunderbyn	52 645 besök
Råneå	29 659 besök

Det ökade antalet besök är ett resultat av satsningar på kundservice, tillgänglighet och flexibilitet. En särskilt viktig del är ÅVC 24/7-konceptet, som möjliggjort återvinning även utanför ordinarie öppettider.

ÅVC 24/7 – återvinning på dina villkor

Under 2024 genomfördes 48 968 besök utanför ordinarie öppettider – vilket motsvarar över 11 % av årets alla besök till våra återvinningscentraler. Genom digital inloggning och en kort säkerhetsutbildning i Lumire-appen kan invånare återvinna när det passar dem bäst. Det ökade nyttjandet bekräftar att tillgänglighet och digitala lösningar är avgörande för beteendeförändringar i linje med ett mer cirkulärt samhälle.

Förberedelser för ny textillagstiftning

Inför att det blir obligatoriskt att sortera ut textilier från 1 januari 2025, har Lumire under 2024 intensifierat arbetet med att förbereda system, information och logistik. Vi tar redan idag emot både hela och trasiga textilier på alla våra återvinningscentraler, och arbetar aktivt med kundinformation och samarbeten. Den nya lagstiftningen innebär ett skifte i hur textilier hanteras – från avfall till resurs – och för Lumire innebär det ett ökande ansvar för att möjliggöra återbruk och framtida återvinning i praktiken.

Antal besök på våra återvinningscentraler 2024

+11%

48.968

besök utanför ordinarie öppettider med ÅVC 24/7

Återvinning av wellpapp och kartong

Sunderby avfallsanläggning

Under 2024 genomförde Lumire flera viktiga förändringar och förbättringar vid Sunderby avfallsanläggning, i syfte att stärka drift, logistik, miljöskydd och framtida kapacitet. Ett strategiskt beslut togs att flytta all avfallsverksamhet från Storheden till Sunderbyn, där driftstarten av en ny balpressmaskin skedde den 1 april. Storheden avvecklades samtidigt som mottagningspunkt för avfall. Flera större mark- och anläggningsarbeten genomfördes, se bild.

Miljöåtgärder och biologisk kontroll prioriterades under året. Årlig bekämpning av invasiva arten jättebalsamin genomfördes, och ett tio veckor långt saneringsprogram mot skadedjur drevs i samarbete med Anticimex, inklusive veckobesiktningar för att säkra resultat. Vidare genomfördes spolning och underhåll av lakvattensystemet, vilket är en viktig åtgärd för att säkra funktion, minska miljörisker och möjliggöra korrekt vattenhantering på deponiområdet.

Som en del i översynen av substrat och flöden i biogasverksamheten, upphörde Lumire den 1 mars 2024 med mottagning av rötslam från Bodens kommun.

Genom dessa satsningar stärker Sunderby anläggning sin roll som en central knutpunkt i kommunens avfallshantering och en framtidssäkrad plats för cirkulär resursförvaltning.

Ca 2 000 m² asfalterades för att förbättra tillgänglighet, säkerhet och renhållning.

Större schaktningar och grundarbeten förberedde plats för framtida nybyggnationer, inklusive ett nytt avfallslager och taktäckta tippfickor, som planeras tas i drift under 2025.

Studiebesök på Sunderby avfallsanläggning

På deponiområde 1A arbetades det med ett utjämningslager och planering för framtida tätskikt för att uppfylla miljökrav.

Fastighetsnära insamling

Det ska vara enkelt för alla att göra hållbara val. Ett av Lumires viktigaste uppdrag är att hjälpa Luleåborna att bli bättre på att sortera sitt avfall – och därmed bidra till ett mer cirkulärt samhälle. Från 1 januari 2024 har ansvaret för insamling av förpackningsavfall från hushåll och vissa verksamheter övergått från producenter till kommunerna. Lumire ansvarar nu för 52 återvinningsstationer (ÅVS) i Luleå. Förändringen syftar till att förbättra tillgänglighet och sorteringsmöjligheter, vilket i sin tur ska öka materialåtervinningen och minska koldioxidutsläpp.

Fastighetsnära insamling (FNI) har ännu inte införts för villahushåll i Luleå. Däremot har Lumire genomfört ett testområde med villor där insamling av förpackningar skedde direkt vid tomtgräns – med mycket värdefulla lärdomar som resultat. Under 2024 har vi därför fortsatt att planera och förbereda för ett framtida införande i större skala. Arbetet omfattar allt från logistik och kärllösningar till information, taxa och dialog med boende.

Återbruk – resurser i cirkulation

Under 2024 har Lumire fortsatt att utveckla Returpunkten, second hand-butiken Samlat och Hållbarhetshuset som levande mötesplatser för hållbarhet, återbruk och cirkulär konsumtion. Genom en rad aktiviteter har vi engagerat invånare i Luleå att tänka mer hållbart i sin vardag.

Några av årets höjdpunkter:

- Från och med juni 2024 utökade vi öppettiderna på Utökade öppettider på Hållbarhetshuset.
- Klädbytardagar i samarbete med Naturskyddsföreningen, där över 8 000 plagg bytte ägare vid ett enda tillfälle under våren – ett nytt rekord för Luleå.
- Cirkulära veckan som ett hållbart alternativ till Black Week, med föreläsningar, klädbytarkvällar och auktioner via sociala medier.
- Workshops och föreläsningar i samarbete med lokala aktörer med fokus på återbruk, styling och hållbar konsumtion.
- Pop-up-butiker och samarbeten med UF-företag och andra lokala initiativ för att främja ungt entreprenörskap inom hållbarhet.
- Veckans podie lanserades på Hållbarhetshuset, utvalda guldkorn som säljs varje lördag från kl 10.
- Grattishylla och lånegarderob på Returpunkten, där invånare kan dela och låna kläder och prylar för att minska konsumtionen.
- Julklappsutdelning och underhållning tillsammans med VildaKidz och Lulebasket.

Dessa satsningar har inte bara bidragit till att minska avfallsmängderna utan även ökat medvetenheten om hållbar konsumtion och inspirerat till beteendeförändring hos Luleåborna.

Föreläsning återbruk för studenter på LTU

Samlats pop-up butik i Smedjan

Klädbytardag med Naturskyddsföreningen

Returpunktens återbrukshylla

Skyltfönster hos butiken Samlat

Butiken i Hållbarhetshuset på Risslan

Betalande kunder och sålda artiklar i våra butiker (2022-2024)

Betalande kunder (st)	2022	2023	2024
Hållbarhetshus	35 728	47 982	56 402
Secondhandbutiken Samlat	10 274	12 202	13 203

Antal cirkulerade artiklar i butiker (st)	2022	2023	2024
Hållbarhetshus	166 166	239 398	267 348
Secondhandbutiken Samlat	21 031	24 120	25 398

Vår återbruksverksamhet

Genom att erbjuda konkreta alternativ till nykonsumtion har Returpunkten och Samlat blivit viktiga nav i kommunens arbete för en mer hållbar framtid.

Att förlänga livslängden på produkter är centralt i vårt arbete för ett cirkulärt Luleå. Genom våra två återbruksbutiker – Hållbarhetshuset på Risslans återvinningscentral och Samlat i centrum – erbjuder vi möjligheter att lämna in, köpa och återbruka möbler, kläder, prylar och mer.

Butikerna bidrar inte bara till resurshushållning, utan också till samhällsnytta och inspiration. Vårt mål är att fler ska välja andra hand i första hand.

Gratishyllan på Returpunkten är ett enkelt men kraftfullt sätt att ge saker en andra chans. Istället för att bli till avfall får fullt fungerande prylar, böcker och mindre hushållsföremål möjlighet att hitta nya ägare – helt utan kostnad. Det är ett initiativ som minskar onödig konsumtion, sparar resurser och bidrar till ett mer hållbart och cirkulärt Luleå. Genom att främja återbruk direkt i vardagen hjälper gratishyllan både miljön och människorna i vår stad.

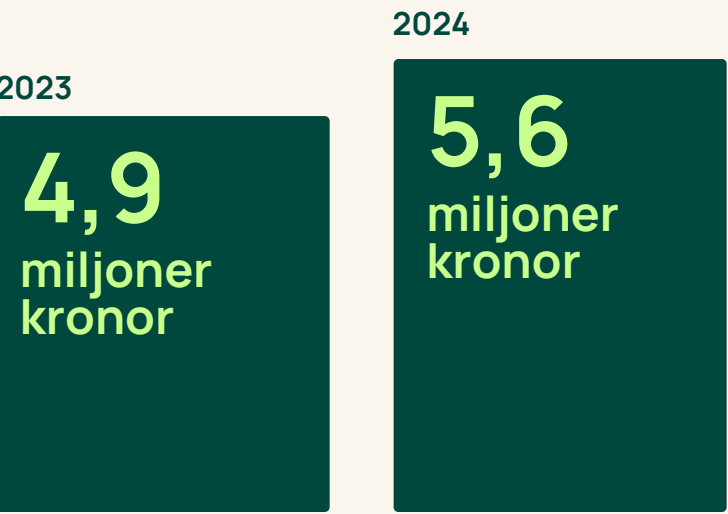
Återbrukat från återbrukshyllan

Så mycket har cirkulerat på Returpunktens återbrukshylla per år (kg).

Verksamheten växer

Den samlade försäljningen i våra butiker har ökat med +13,9% under 2024.

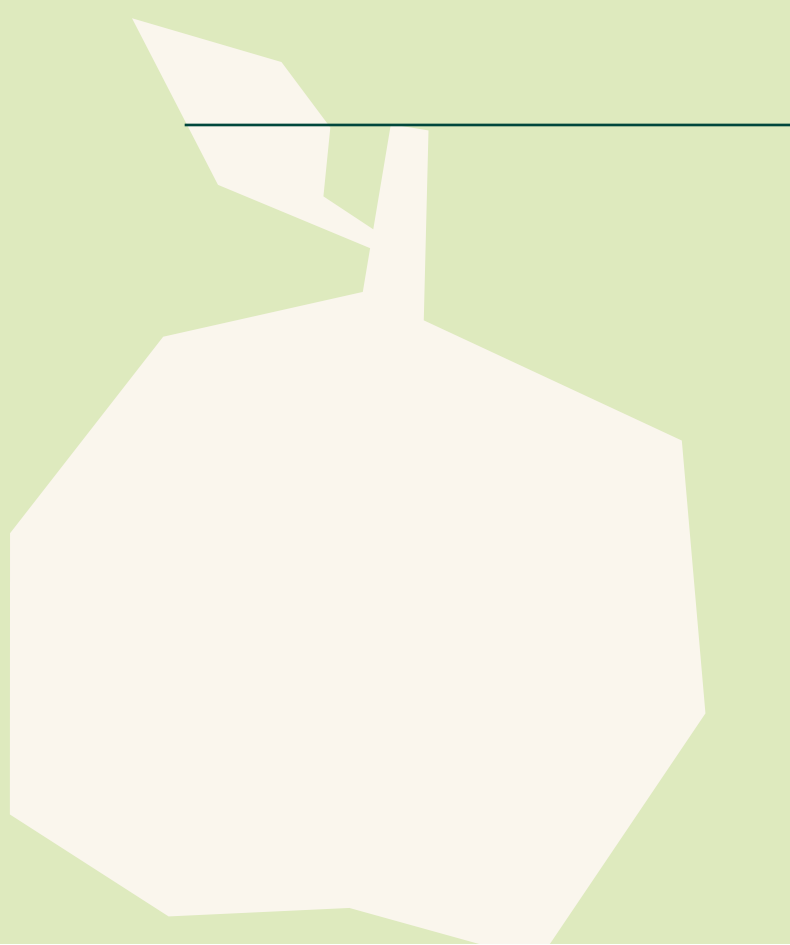

Försäljningsökning
återbruk 2024

+13,9%

Social hållbarhet och arbetsmiljö

Lumires samhällsuppdrag vilar på våra medarbetares kompetens, engagemang och välmående. Vår ambition är att vara en attraktiv och inkluderande arbetsgivare där alla känner sig trygga, respekterade och delaktiga. Under 2024 har vi fortsatt att främja hälsa och utveckling, samt bygga en stark intern kultur präglad av samverkan och stolthet.

Våra medarbetare i siffror under 2024

Lumires framgång bygger på våra medarbetare. Vi är ett samhällsviktigt bolag där engagemang, ansvar och yrkesstolthet genomsyrar verksamheten. Vårt mål är att vara en attraktiv arbetsgivare med trygga, meningsfulla och utvecklande arbeten – oavsett roll eller arbetsplats. Lumire har en bred kompetensbas med medarbetare i yrkesroller som drifttekniker, förare, renhållningsarbetare, VA-ingenjörer, kundrådgivare och miljöstrateger. Gemensamt för samtliga är uppdraget att varje dag bidra till ett hållbart och fungerande Luleå.

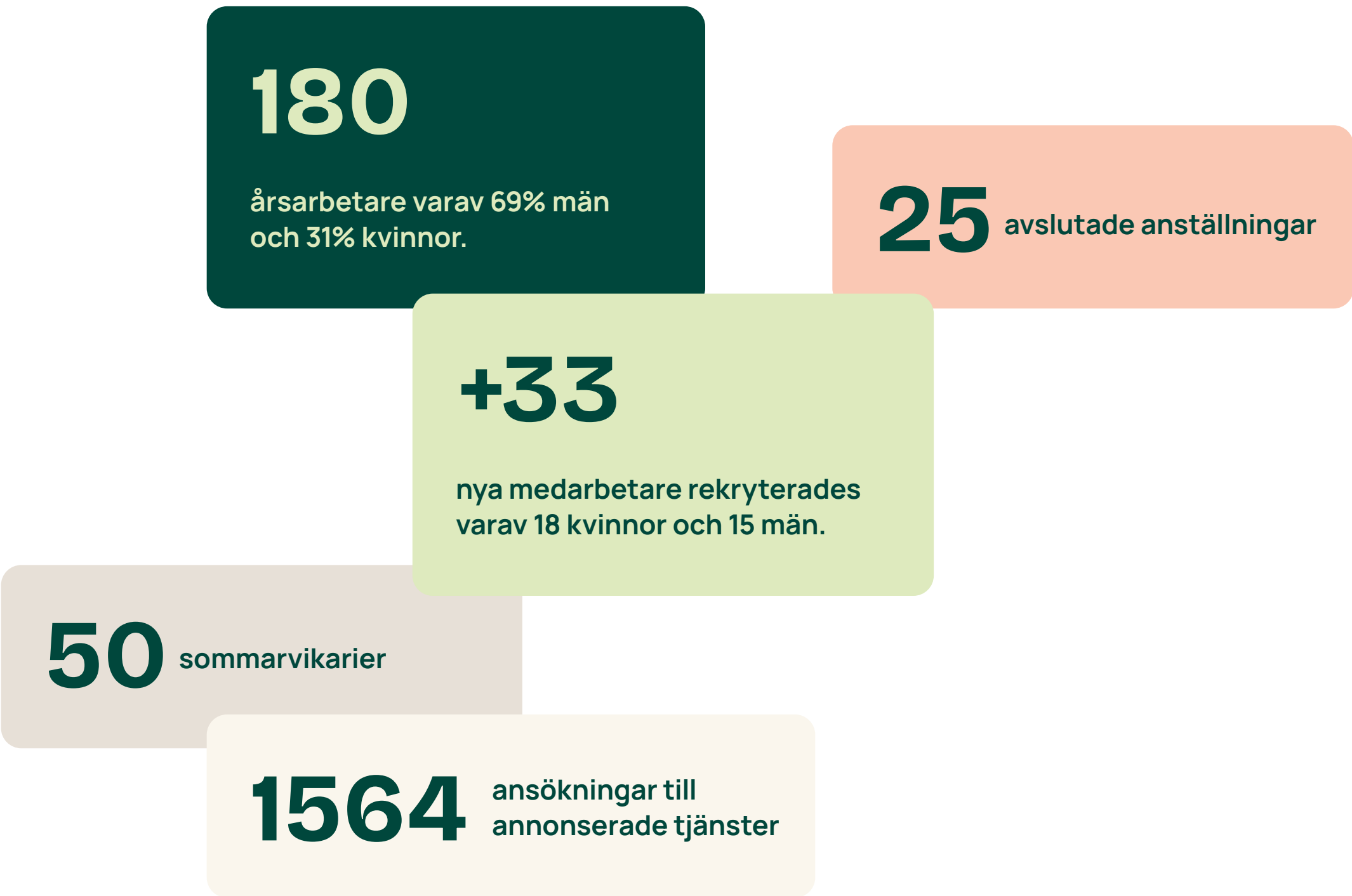
Statistik

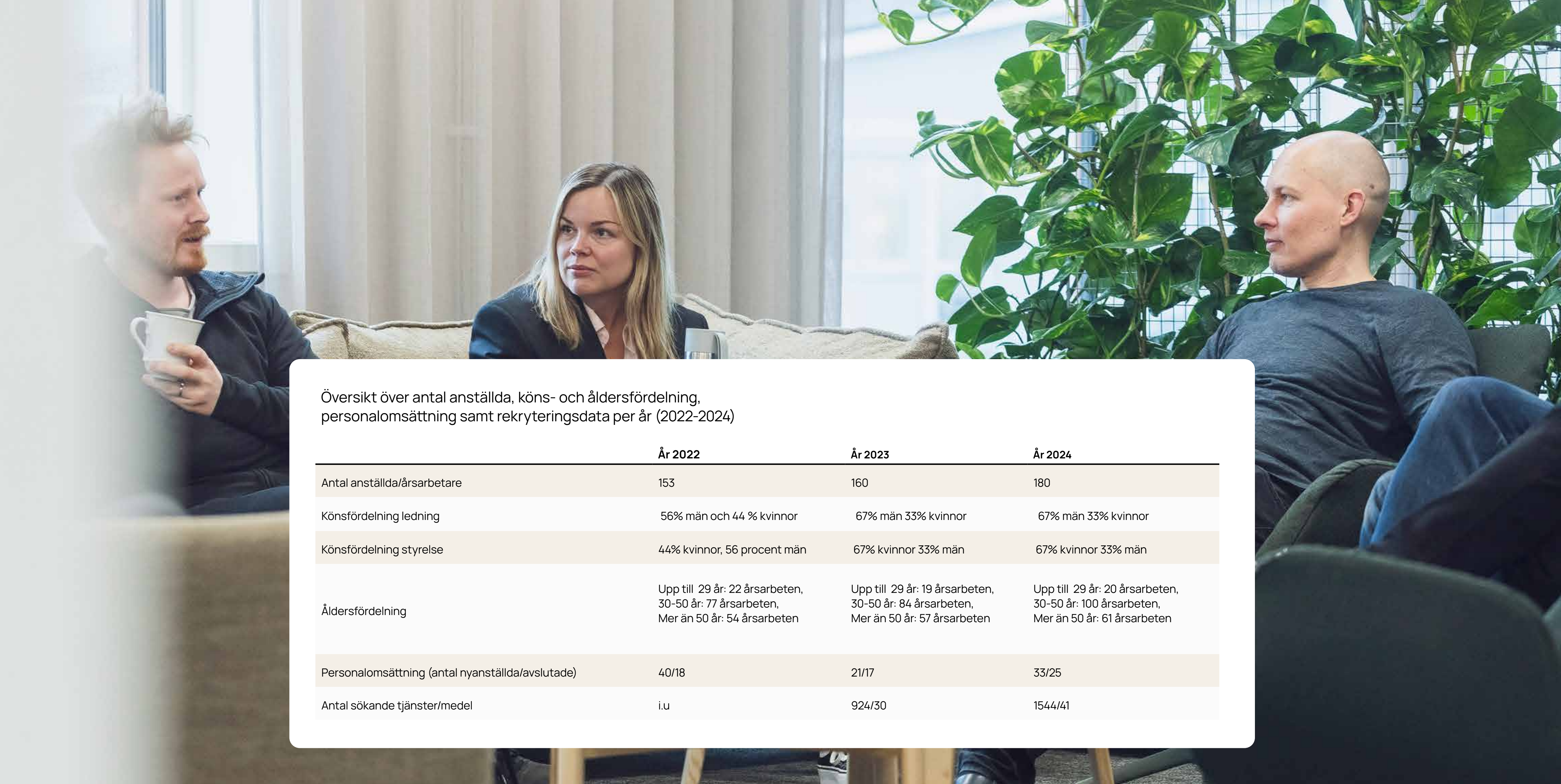
Under 2024 hade bolaget 180 årsarbetare, 69 % män och 31 % kvinnor. Under 2024 rekryterades totalt 33 nya medarbetare till verksamheten, varav 18 kvinnor och 15 män. Samtidigt avslutade 25 medarbetare sin anställning (11 kvinnor och 14 män). Utöver de har vi anställt ca 50 sommarvikarier och andra vikarier under 2024. Vi har under året tagit emot en tekniksprångspraktikant, samt ca fem övriga praktikanter och exjobbsarbetare. Intresset för att arbeta hos Lumire är fortsatt högt.

Under året inkom totalt 1 564 ansökningar till våra utannonserade tjänster, vilket motsvarar ett genomsnitt på 41 sökande per tjänst. Dock är det stor skillnad i antalet sökande beroende på bransch, utbildning- och erfarenhetskrav. Vi har haft svårt att få många sökande med rätt bakgrund till tjänster som drifttekniker, VA-ingenjörer, upphandlare, projektledare och projektchef.

Kompetensutveckling

Kompetensutveckling är en viktig del i att upprätthålla en trygg och professionell arbetsmiljö. Under året deltog personalen i genomsnitt två utbildningsdagar per person, inklusive konferenser, interna utbildningar och studiebesök.

Översikt över antal anställda, köns- och åldersfördelning, personalomsättning samt rekryteringsdata per år (2022-2024)

	År 2022	År 2023	År 2024
Antal anställda/årsarbetare	153	160	180
Könsfördelning ledning	56% män och 44 % kvinnor	67% män 33% kvinnor	67% män 33% kvinnor
Könsfördelning styrelse	44% kvinnor, 56 procent män	67% kvinnor 33% män	67% kvinnor 33% män
Åldersfördelning	Upp till 29 år: 22 årsarbeten, 30-50 år: 77 årsarbeten, Mer än 50 år: 54 årsarbeten	Upp till 29 år: 19 årsarbeten, 30-50 år: 84 årsarbeten, Mer än 50 år: 57 årsarbeten	Upp till 29 år: 20 årsarbeten, 30-50 år: 100 årsarbeten, Mer än 50 år: 61 årsarbeten
Personalomsättning (antal nyanställda/avslutade)	40/18	21/17	33/25
Antal sökande tjänster/medel	i.u	924/30	1544/41

Arbetsmiljö och hälsa

Sjukfrånvaro

Under 2024 låg den totala sjukfrånvaron i bolaget på 5,22 %, vilket är en ökning på nästan 1 %-enhet jämfört med föregående år. HR har fått ett uppdrag att tillsammans med cheferna arbeta med aktiva åtgärder med alla medarbetare som är långtidssjuka samt följa korttidssjukfrånvaron ytterligare. Riktlinjer för rehabilitering och sjukanmälan har uppdaterats för att chefen ska ha ett bättre stöd och följa upp sin sjukfrånvaro. Vi har tillsammans med vår företagshälsovård tagit fram en utbildning för medarbetare om stresshantering för att öka kunskaper kring ämnet.

Lumire har utsett friskvårdsombud bland medarbetarna som jobbar med aktiviteter för att skapa gemenskap och rörelse. Under året har vi startat upp en friskvårdssatsning tillsammans med två lokala gym där det erbjuds gemensamma träningspass. För att ytterligare uppmuntra till gemenskap och träning har medarbetare anordnat aktiviteter som orientering, löpning, hockey, cykling, fotboll, innebandy, padel, motionslopp och orienteringstävlingen HittaUt för att främja hälsa och välmående.

Under 2024 tog 69,3 % av medarbetarna del av sitt friskvårdsbidrag samt 46 % av möjliga friskvårdstimmar togs ut. Inom det systematiska arbetsmiljöarbetet rapporterades:

- 12 riskobservationer
- 23 tillbud
- 29 olycksfall

Samtliga incidenter har följts upp och hanterats enligt gällande rutiner.

Vi arbetar löpande med att utveckla ett förebyggande säkerhetsklimat, där alla medarbetare uppmuntras att rapportera avvikelser, dela erfarenheter och bidra till en trygg och säker arbetsmiljö.

Vi har nolltolerans mot diskriminering och trakasserier. Medarbetarundersökningar och samverkan med fackliga parter är centrala delar i hur vi lyssnar, lär och förbättrar.

Sjukfrånvaro, tillbudsrapportering och utnyttjande av friskvårdsbidrag (2022-2024)

	År 2022	År 2023	År 2024
Total sjukfrånvaro	4,68 %	4,29 %	5,22 %
Antal rapporterade tillbud	13 st	21 st	23 st
Andel utnyttjat friskvårdsbidrag (% medarbetare)	42 %	66 %	69 %

Medarbetarenkät

Under hösten 2024 genomfördes Lumires årliga medarbetarenkät. Enkäten skickades ut till samtliga medarbetare och resultatet presenterades därefter i respektive arbetsgrupp av våra HR-specialister. Presentationen följdes av en workshop, där varje chef tillsammans med sin arbetsgrupp identifierade två prioriterade utvecklingsområden samt ett område att bevara.

För att stödja analysen användes en prioriteringsmatris som hjälper till att visualisera vilka frågor som har störst påverkan på medarbetarnas vilja att rekommendera Lumire som arbetsgivare – ett mått som mäts genom vårt interna eNPS (Employee Net Promoter Score). Då eNPS är ett av våra viktiga nyckeltal ser vi detta arbetssätt som ett sätt att stärka engagemang, stolthet och trivsel i organisationen. Vi har sett en ökning vilket är mycket positivt. Bolaget har växt mycket mellan mätningarna och vi ser många stolta medarbetare.

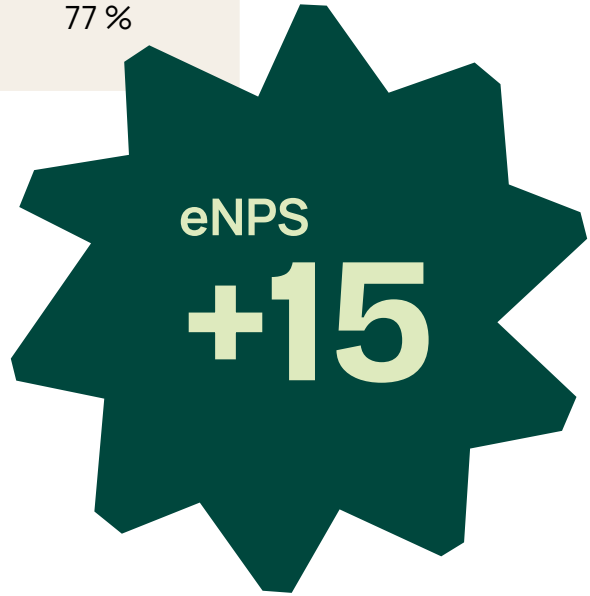
Parallellt följer vi också NMI (Nöjd MedarbetarIndex) i enkäten, vilket ger oss ytterligare insikter kring hur våra

medarbetare upplever arbetsmiljö, ledarskap och kommunikation. Vi ser ett liknande högt resultat vid båda mättillfällena.

eNPS-resultatet på +15 och NMI på 77 % placerar Lumire över branschsnittet bland kommunala bolag. Resultaten visar på hög arbetsglädje och att många medarbetare är stolta över sitt arbete – samtidigt som vi ser utrymme för fortsatt dialog och utveckling. Efter genomförd workshop fick varje avdelning i uppdrag att ta med sig sina valda utvecklingsområden till nästa arbetsplatsträff. Där utformades konkreta aktiviteter som nu ligger till grund för det fortsatta förbättringsarbetet – med målet att öka både medarbetarnöjdhet och stolthet.

Resultat från medarbetarundersökningar (2022–2024)

	År 2022	År 2023	År 2024
eNPS	12	-	15
Nöjd medarbetarindex	78	-	77
Svarsfrekvens medarbetarenkät	86 %	-	77 %

Lönekartläggning

Under 2024 genomförde Lumire en lönekartläggning i enlighet med Diskrimineringslagen (kap. 3 § 8–10). Syftet var att upptäcka, åtgärda och förebygga osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män. Kartläggningen omfattade fyra steg:

- Granskning av våra riktlinjer och praxis för lönesättning och andra anställningsvillkor.
- Kartläggning av medarbetares arbetsuppgifter för att identifiera lika och likvärdiga arbeten.
- Analys av löneskillnader mellan kvinnor och män i lika eller likvärdiga roller.
- Upprättande av en handlingsplan för jämställda löner, med konkreta åtgärder för att korrigera eventuella osakliga skillnader.

Lönekartläggningen är en viktig del i vårt arbete för rättvisa villkor, jämställdhet och en inkluderande arbetsmiljö. I kartläggningen framkom två områden som ska ses över i kommande löneöversyn.

Gemensamt frukostmöte

Engagemang och trivsel

Introduktion och kompetensutveckling

Lumintro är Lumires interna introduktionsprogram och en viktig del av vår onboardingprocess. Syftet är att ge nya medarbetare en god start, öka förståelsen för hela verksamheten och skapa sammanhang, stolthet och gemenskap från dag ett. Programmet består av åtta träffar under året, där deltagarna får besöka våra olika verksamhetsområden, träffa kollegor och ta del av presentationer och studiebesök. Lumintro riktar sig främst till nyanställda, men även övriga medarbetare har möjlighet att delta i mån av plats – ett uppskattat inslag för att stärka intern kunskap och samhörighet.

Frukostmöten med mening – kunskap och inspiration för hela bolaget

Under 2024 har Lumire fortsatt att arrangera regelbundna frukostmöten för hela bolaget, där medarbetare från olika delar av organisationen samlas – både fysiskt och digitalt – för att lyssna, dela och inspireras. Vid ett av årets mest uppskattade tillfällen, samlades över 100 medarbetare för att ta del av erfarenheter och insikter från Lumires pågående arbete inom forskning, utveckling och innovation. Frukostmötena är ett verktyg för att bygga kunskap, skapa stolthet och stärka samhörigheten inom Lumire. Genom att lyfta fram goda exempel och gemensamma lärdomar blir hållbarhetsarbetet en naturlig och levande del av vardagen.

Friskvårdssatsning

Vi främjar en hälsosam livsstil genom att erbjuda våra medarbetare både ekonomiskt och praktiskt stöd för fysisk aktivitet och välmående. Alla heltidsanställda har rätt till ett friskvårdsbidrag på 4 000 kr per år, och där verksamheten tillåter finns möjlighet att använda en friskvårdstimme i veckan.

Under 2024 valde dryga 69 % av medarbetarna att

nyttja sitt friskvårdsbidrag – ett resultat vi arbetar för att öka genom tydlig information och uppmuntran till hälsofrämjande aktiviteter.

Lumires friskvårdsaktiviteter

Lumirepriset

För att stärka engagemang och stolthet bland våra medarbetare instiftades Lumirepriset år 2023. Priset lyfter fram personer, arbetslag eller insatser som på ett särskilt sätt bidragit till att uppfylla Lumires övergripande mål eller skapat värde i vardagen genom att göra något utöver det vanliga. Alla medarbetare har möjlighet att nominera kollegor som inspirerar, visar omtanke, förbättrar verksamheten eller skapar en bättre arbetsmiljö. Prisutdelningen sker årligen under Lumiredagen – en uppskattad dag för alla anställda.

År 2024 gick Lumirepriset till Jonas Öhman, drifttekniker på Uddebo reningsverk, med följande motivering:

”Jonas är en stolt medarbetare som alltid ställer upp för sina kollegor och får alla att känna sig välkomna. Han tar hand om nyanställda och är en naturlig del av gemenskapen. Med ett leende på läpparna skapar han trygga leveranser och god service som bidrar till ett Lumire. Genom sitt ansvarstagande levererar han gemenskap och trygghet – ett föredöme för oss alla.”

Jonas Öhman (mitten), vinnare av årets Lumirepris med Vd Per (t.v.) och förra årets vinnare Mats (t.h.). Foto: Viveka

Jämställdhet, likabehandling och inkludering

På Lumire arbetar vi för en inkluderande arbetskultur där alla medarbetare ska känna sig trygga, respekterade och välkomna. Vi har nolltolerans mot diskriminering, trakasserier och kränkande särbehandling, och vår lika-behandlingsplan ligger till grund för det förebyggande arbetet.

Planen tydliggör Lumires ställningstaganden i frågor om lika rättigheter och möjligheter, och ger både stöd till medarbetare som upplever sig utsatta och verktyg till chefer för att hantera åtgärder på ett korrekt och respektfullt sätt. Syftet är att skapa en arbetsmiljö där vi aktivt motverkar all form av ojämlikhet och bygger en kultur präglad av öppenhet, ansvar och respekt.

Sommarfestligheter på Lumire 2024

Kundnöjdhet och dialog

Under 2024 genomförde Lumire en användarundersökning för att få djupare insikter i kundernas behov, upplevelser och förbättringsområden. Drygt 500 privatpersoner deltog via en digital enkät, medan företagskunder bidrog genom djupintervjuer. Genom att lyssna på våra kunder får vi en bättre förståelse för vad som fungerar bra idag – och var vi kan utvecklas för att möta förväntningarna ännu bättre.

De viktigaste förbättringsområdena som lyftes i användarundersökningen 2024:

- Bättre information och tydligare sorteringshjälp, särskilt på återvinningsstationer (ÅVS).
- Ökad transparens kring vad som händer med avfallet efter sortering.
- Mer proaktiv kommunikation, särskilt vid ändringar i tömning eller driftstörningar.
- Utveckling av webbplats och app, för att minska behovet av kontakt med kundservice.
- Hämtning av större avfall och fler mobila lösningar efterfrågas.
- Tydligare prisstruktur och upplevd koppling mellan avgift och service.

Utbildning och samhällsengagemang

En ny roll för lärande - hållbarhetspedagog

För att förstärka vårt förebyggande arbete och öka kunskapen kring hållbar resursanvändning anställde vi under året en hållbarhetspedagog. Pedagogen arbetar med skolbesök, kundkommunikation och samverkan med lokala aktörer – och fungerar som en bro mellan verksamheten och invånare, företag och skolor.

Samarbete med skola och unga

Som en del av vårt arbete med kompetensförsörjning och samhällsengagemang har Lumire under 2024 fortsatt samarbeta med Teknikprogrammet på gymnasiet. Genom föreläsningar, workshops och temadagar får eleverna inblick i hur vi arbetar med vatten, avlopp, avfall, återbruk, biogas och hållbarhetsstyrning – områden där teknik möter miljönytta och samhällsservice. Syftet är att väcka intresse för våra yrken, visa teknikens roll i den gröna omställningen och skapa förståelse för hur vi tillsammans kan bygga ett mer hållbart Luleå. Eleverna får träffa medarbetare från olika delar av bolaget, ta del av konkreta case och delta i diskussioner om framtidens lösningar.

Veronica, vår hållbarhetspedagog, ökar kunskap och bygger broar för ett mer cirkulärt Luleå.

Tävling på LARV-dagarna LTU

Samverkan för kunskap och innovation

Lumire deltar aktivt i det nationella och regionala samtalet om hållbar samhällsutveckling. Genom föreläsningar, branschträffar, utbildningssamarbeten och forskningsprojekt delar vi med oss av vår kunskap, lyssnar in nya perspektiv och stärker vår roll som möjliggörare i den gröna omställningen.

Under 2024 har Lumire deltagit på flera nationella arenor för kunskapsutbyte och branschutveckling, bland annat genom att bidra med föreläsningar och panelsamtal på Svenskt Vatten och LTU Business. Fokus har legat på strategisk VA-planering, cirkulära lösningar och digital utveckling inom drift och underhåll.

Labbmöte tillsammans med LTU

Lumire satsar på forskning och utveckling, vilket möjliggör nya arbetssätt, tekniker och samarbeten där praktisk nytta och miljönytta går hand i hand. Detta stärker både vår egen verksamhet och omställningen inom VA- och avfallssektorn.

Under året har Lumire deltagit i omställningsarenan för Water Wise Societies – ett program som samlar aktörer från hela landet för att driva utvecklingen mot hållbar vattenhantering fram till 2050. Fokus låg på att forma framtida forskningsutlysningar inom vattenområdet, där även representanter från norra Sverige tog plats

i styrningen. Lumires deltagande understryker vår roll i den nationella kunskapskedjan inom VA.

Lumire stod som värd för Avekis användarträff för verksamhetssystemet VA-banken på Kulturens hus i Luleå. Under konferensen delade vi med oss av vårt arbetssätt för att hantera inkomna driftärenden, hur vi använder digitala verktyg för effektivisering och hur vi strategiskt arbetar med underhåll och ledningsnät.

Deltagarna bjöds även på en guidad busstur till Luleå Industripark, där Lumire visade hur vi bidrar till den gröna omställningen genom att utveckla infrastruktur för vatten- och avloppslösningar för framtidens industri.

På DRIZZLE – centrum för dagvattenhantering, bedrivs forskning i världsklass där forskare vid Luleå tekniska universitet, företag och kommuner tillsammans utvecklar banbrytande och forskningsbaserade dagvattenlösningar. Dessa lösningar minskar risken för översvämningar i städer, minimerar föroreningar i sjöar och vattendrag och fångar möjligheterna som dagvattenavrinning kan erbjuda.

Under två dagar i Luleå, 27-28 augusti, stod Lumire värd för den årliga partsstämman, som är en återkommande konferens för alla projektpartners där vi delar erfarenheter och insikter.

Norrandsträffen Avfall är en årlig cirkulerande sammankomst för Norrlands kommuner och nyckelföretag inom avfallsbranschen. Vid Norrandsträffen i Lycksele i september medverkade Lumire i samtal och workshops om framtidens fossilfria transporter, återbruk och cirkulära system. I vår medverkan betonade vi vikten av samarbete för att skapa verklig förändring inom återbruk och resurseffektivitet.

” Lumire satsar på forskning och utveckling, vilket möjliggör nya arbetssätt, tekniker och samarbeten där praktisk nytta och miljönytta går hand i hand.

Torben Bauer, Ingenjör inom Utvecklingen

Kultur och gestaltning i stadsrummet

På Lumire ser vi stadsrummet som mer än bara en fysisk plats. Genom att kombinera teknik, funktion och estetik vill vi bidra till ett vackrare, tryggare och mer hållbart Luleå. Där det är möjligt integrerar vi kultur och kreativ gestaltning i våra projekt – ofta i samverkan med Luleå kommun, skolor och andra lokala aktörer.

Här är tre exempel på hur vi under 2024 har kopplat vår samhällsnyttiga verksamhet till hållbar formgivning och kreativ delaktighet.

Hyttan – konstnärlig gestaltning av viktig infrastruktur

Vid vägen mot Svartöstaden har vi under året färdigställt pumpstationen Hyttan, den största pumpstationen inom Östra länken. Anläggningen har fått ett konstnärligt utformat yttre, med en fasad i perforerad plåt och integrerad belysning. Ljussättningen symboliserar smältande järnmalm, inspirerat av regionens industrihistoria. Gestaltningen har utvecklats i samverkan med luleåbor, arkitekter och SSAB, och visar hur offentlig infrastruktur kan bidra till platsidentitet, stolthet och ljus i vintermörkret.

Hyttan, en konstnärligt utformad pumpstation, visar hur offentlig infrastruktur kan bidra till platsidentitet och stolthet.

Kreativa vimplar på Köpmantorget – ungas röst i stadsmiljön

Under året har Lumire även genomfört ett pedagogiskt och konstnärligt projekt tillsammans med skolor, fritidsgårdar och Luleå kommun. På temat "Vatten för världen" skapade barn och unga färgglada vimplar av återbrukat tyg mellan Köpmantorget och Storgatan i centrala Luleå.

Köpmantorget dekorerades med vimplar av återbrukat tyg som skapats av barn och unga, på temat "Vatten för världen".

Parallellt med skapandet diskuterades hållbarhet och vattenfrågor på olika nivåer – från globala klimatutmaningar till vardagens val. Returpunkten bidrog med återbruksmaterial, vägledning och symaskiner för att göra det möjligt för fler att delta. Projektet är ett exempel på hur miljömedvetenhet, återbruk och offentlig utsmyckning kan mötas – med barn och unga som aktiva medskapare.

Östra länken – teknik med mervärden

När vatten- och avloppsprojektet Östra länken fyllde 10 år under 2024 lyfte vi inte bara resultatet av en trygg och framtidssäkrad VA-infrastruktur, utan också de mervärden projektet bidragit med i stadsrummet. Genom samarbete med Luleå kommun har vi under projektets gång skapat nya lekplatser, utegym och tryggare parkmiljöer i anslutning till markarbetena – något som gör skillnad både idag och för framtidens Luleåbor.

Partnerskap och sponsring

Vi samarbetar gärna med föreningar, företag och organisationer som vill bidra till ett mer hållbart Luleå – både idag och för framtiden. Vår sponsring och våra samarbeten ska vara ömsesidigt värdeskapande och bidra till social, ekologisk eller ekonomisk hållbarhet. Lumire fokuserar på tre samsarbetsområden:

- Samhälle & idrott**
Exempelvis föreningssponsring där insatserna främjar hälsa, delaktighet och hållbar utveckling.
- Kultur & återbruk**
Verksamheter eller projekt som skapar nytta och nöje för Luleåbor, gärna kopplat till cirkulär ekonomi.
- Beteendeförändring & hållbara initiativ**
Projekt som uppmuntrar till mer hållbara val i vardagen.

Vi sponsrar inte religiösa eller politiska organisationer, eller verksamheter som motverkar mänskliga rättigheter, jämställdhet eller miljöhänsyn. Företag som diskriminerar eller använder barnarbete är uteslutna från våra samarbeten.

Sponsringsbeslut tas av en intern sponsringsgrupp. Ledningsgruppen och styrelsen informeras löpande. Sponsringen ska vara jämställd, transparent och förenlig med Lumires värdegrund, och vi förbehåller oss rätten att tacka nej eller avbryta samarbeten om de strider mot våra principer.

Under 2024 uppgick Lumires totala sponsring och samsarbetsinsatser till 718 500 SEK.

Samarbetet med Luleå hockey ska bidra till att stödja Luleå hockeys satsningar på hållbarhet, jämställdhet och samhällsengagemang.

Vattenpåfyllning Lumireloppet under Luleå Stadsmara

Innovation och forskning

På Lumire strävar vi efter att ständigt utveckla vår verksamhet för att bidra till en hållbar samhällsutveckling med mer kretsloppsbaseade lösningar. För att nå våra strategiska mål och främja en hållbar samhällsutveckling deltar vi i flera forskningsprojekt. Genom forskning och externa samarbeten kan vi utveckla teknik och metoder som hjälper oss att spara vatten, rena avloppsvatten bättre samt återbruka och återvinna fler material för att minska miljöbelastningen.

Våra tre forskningsinriktningar

Hållbarhet och cirkularitet

Forskningsprojekt som syftar till att öka miljö- och samhällsnytta av vatten- och avfalltjänster. Huvudspåret är utveckling av tekniska lösningar, affärsmodeller och kommunikationsstrategier som främjar cirkulation av energi, material, näringsämnen och vatten i samhället.

Datadriven verksamhet

Forskningsprojekt som syftar till att möjliggöra och förbättra samling, lagring, överföring och tolkning av data. Detta för att stödja beslutfattande samt optimera drift och underhåll vid försörjning av vatten- och avfalltjänster. Forskningsriktningen täcker också integration av olika digitalsystem och arbetsprocesser kopplade till användning av datadrivna verktyg.

Säkerhet och resiliens

Forskningsprojekt som syftar till att långsiktigt säkerställa försörjning av vatten- och avfalltjänster även under kritiska förhållanden såsom extremväder samt cyber- och fysiska attacker. Forskning om riskhantering kopplat till driftstörningar och infrastruktur fel ingår även i denna forskningsinriktning.

Forskning för framtiden

Våra forskningsprojekt fokuserar på att öka miljö- och samhällsnyttan genom cirkularitet, säkerställa långsiktig försörjning av vatten- och avfallstjänster under kritiska förhållanden, samt förbättra insamling, lagring, överföring och tolkning av data för att stödja beslutfattande och optimera drift och underhåll.

För att bidra till en mer hållbar samhällsutveckling och uppnå våra strategiska mål investerar Lumire i forskning och utveckling med tydligt fokus på cirkularitet, resiliens och digitalisering. Genom att delta i forskningsprojekt och samarbeta med universitet, branschaktörer och andra kommuner kan vi utveckla nya lösningar som stärker vårt samhällsuppdrag – både idag och i framtiden. Vi investerar i forskning och utveckling – en strategisk satsning som skapar nytta både för Luleå kommun och för framtidens Lumire. Genom att kombinera innovation med samhällsnytta vill vi ta en aktiv roll i omställningen

till ett mer hållbart och motståndskraftigt Luleå. Här är fyra av våra forskningsprojekt under 2024:

Beat-PFAS

Lumire deltar aktivt i forskningsprojektet "Beat-PFAS" som syftar till att utveckla en flexibel behandlingsteknik för att avlägsna och förstöra PFAS-föreningar från förorenad mark och vatten. PFAS är syntetiska kemikalier som är nästan oförstörbara i naturen, vilket har lett till utbredd förorening. Genom att optimera och kombinera olika metoder strävar vi efter att effektivt minska PFAS i miljön. Projektet genomförs i samarbete med Luleå tekniska universitet och teknikutvecklingsföretag, vilket gör det möjligt för oss att testa och implementera innovativa lösningar på en pilotskala. Detta initiativ är en viktig del av vår strävan att minska miljöbelastningen och främja hållbarhet.

Resurs- och energieffektiva industrikuster i norra Sverige

Projektet resurs- och energieffektiva industrikuster i norra Sverige fokuserar på att utveckla innovativa material- och energiutbyten för att öka robustheten och försörjningssäkerheten i industrin och samhällssystemet. Genom att koppla samman industrier och samhällsdelar strävar vi efter att skapa ett holistiskt och hållbart system. Projektet utförs i samarbete med Luleå tekniska universitet och Swerim, och inkluderar många aktörer inom de stora industriella satsningarna i norra Sverige. Målet är att genom samarbete optimera resursutnyttjandet för att minska klimatpåverkan och skapa mer cirkulära flöden.

ISWIM

Lumire deltar i forskningsprojektet ISWIM, som syftar till att utveckla innovativa lösningar för dagvattenhantering för ett hållbart samhälle. Projektet fokuserar på att rena dagvatten från föroreningar genom att testa olika tekniker, inklusive våtmarker och fastighetsnära rening. Genom att optimera dessa metoder strävar vi efter att förbättra vattenkvaliteten, minska miljöbelastningen och öka nyttjandet av regnvatten i stället för dricksvatten. Projektet involverar forskare från Lunds universitet, Malmö universitet och Luleå tekniska universitet samt samarbetspartners från olika VA-organisationer. Målet är att utveckla anpassningsbara reningstekniker som kan tillämpas på olika platser i landet.

THREADs

THREADs är ett samarbetsprojekt som syftar till att utveckla hållbara lösningar för insamling, sortering och återvinning av textilavfall i glesbygd, med fokus på NPA-regionen (Northern Periphery and Arctic). Projektet finansieras av Interreg NPA och Region Norrbotten och leds av Kajaani University of Applied Sciences. Lumire är en av nio projektpartners.

Utmaningar som långa transportavstånd, små volymer och brist på cirkulära affärsmodeller gör textilåtervinning särskilt svår i norra Europa. THREADs arbetar med kunskapsinhämtning, teknikutveckling och samverkan för att skapa en strategi för hållbar textilavfallshandling och bidra till en mer cirkulär textilindustri. Målet är att förbättra kvaliteten på insamlat material, öka återbruket och höja medvetenheten om textilens miljöpåverkan – och därmed bana väg för ett mer hållbart textilsystem i regionen.

Innovationsprojekt

Under 2024 har Lumire varit en drivande aktör i utvecklingen av Luleå Industripark, med fokus på att skapa hållbar VA-infrastruktur tillsammans med Luleå kommun och andra partners. Ett centralt innovations-spår är ett gemensamt system för kyl- och processvatten, som ska minska behovet av dricksvatten i industrin. Vi har även bidragit till öppna dagvattensystem där rening sker naturligt i diken innan vattnet når recipienter, samt lagt om ledningar på Svartön för att möjliggöra miljövänliga godstransporter via ny järnväg. Tillsammans skapar dessa lösningar förutsättningar för en hållbar stads- och industriutveckling i takt med den gröna omställningen i Norrbotten.

Schaktfri teknik med minimal påverkan – mikrotunnelborring i Östra länken

Inom ramen för det långsiktiga VA-projektet Östra länken genomförde Lumire under 2024 ett tekniskt avancerat arbete med mikrotunnelborring under Trafikverkets bangård i Luleå. På en sträcka av 120 meter, under 14 aktiva järnvägsspår, installerades tre parallella betongrör för dricks- och spillvattenledningar.

Metoden, som är både schaktfri och lågpåverkande, valdes efter omfattande geotekniska analyser och nära dialog med Trafikverket. Traditionell schaktning hade inneburit stora risker för både markstabilitet och samhällskritisk godstrafik från exempelvis LKAB och SSAB. Mikrotunnelborring blev därmed den enda tekniskt hållbara lösningen. Med fjärrstyrd teknik och hydraulisk borkraft på upp till 700 ton kunde arbetet genomföras utan störning av tågtrafiken – ett exempel på hur modern infrastrukturutbyggnad kan kombineras med effektiv samhällsservice och miljöhänsyn. Projektet avslutades inom både tidplan och budget och visar hur Lumire, genom teknisk innovation och samverkan, bidrar till ett mer hållbart och resilient Luleå.

Microtunnelborring

Kvalitet i drift och utveckling

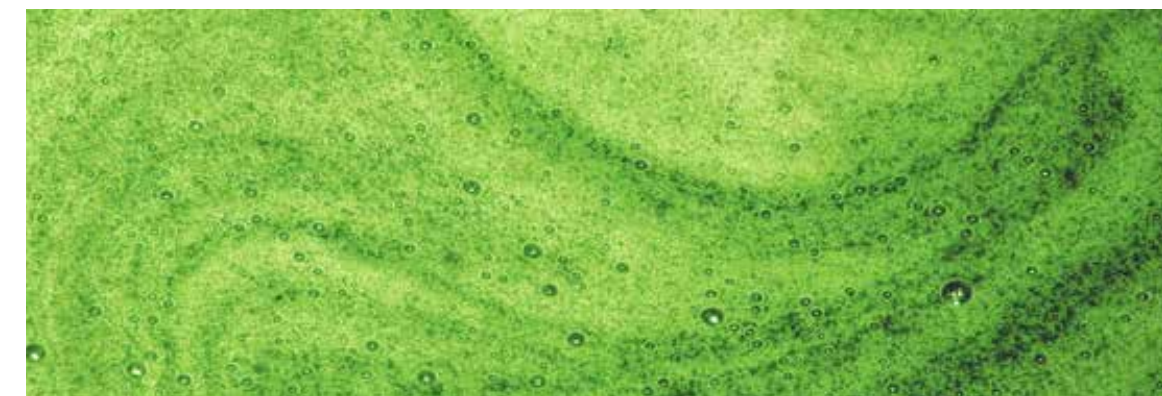
Att leverera samhällsviktiga tjänster med hög kvalitet är en grundpelare i Lumires uppdrag. I en tid av grön industriomställning, befolkningstillväxt och ökade klimatrelaterade risker behöver vi både förvalta och utveckla våra verksamheter. Vårt arbete omfattar vatten, avlopp, biogas, återbruk och avfall – och i varje del av kedjan står driftsäkerhet, miljöhänsyn och kundnytta i centrum. Genom ett systematiskt kvalitetsarbete, ständiga förbättringar och beredskap för det oväntade strävar vi efter att skapa långsiktig trygghet för Luleås invånare.

Trygga vattentjänster i en växande kommun

Att säkerställa en trygg och stabil vattenförsörjning är en av våra viktigaste samhällsuppgifter. Ett vattenavbrott kan få stora konsekvenser – både för individer, verksamheter och samhällsfunktioner. Därför arbetar vi systematiskt med förebyggande underhåll och har en jourverksamhet som är bemannad dygnet runt för att hantera akuta problem.

Vår operativa förmåga är god, och vi levererar vattentjänster med hög kvalitet, leveranssäkerhet och kundnöjdhet. Men i takt med den gröna industriomställningen och den förväntade befolkningsökningen i Luleåregionen behöver vi även planera för framtiden. Det innebär ökade reinvesteringar och nyinvesteringar i vatteninfrastruktur.

Vi har en nödvattenplan för hela kommunen, men under 2024 har vi identifierat behovet av att se över och uppdatera planen för att säkerställa att den speglar de faktiska risker och behov som följer av klimatförändringar, tillväxt samt hotbild i och med omvärldsläget.

Hållbar biogas – från slam till samhällsnytta

Vår biogasverksamhet är en viktig del av den lokala energiomställningen. Genom att röta slam från avloppsreningen producerar vi grön biogas som används för att driva bussar, insamlingsfordon och tjänstebilar. Under 2024 har vi fortsatt arbetet med att optimera biogasproduktionen, säkerställa gasens kvalitet och minska energiförluster i processen.

Kvalitetsarbetet omfattar dagliga driftkontroller, underhåll och uppföljning. Biogasen är inte bara ett miljövänligt bränsle – den är också ett viktigt led i cirkulariteten där avfall blir en resurs.

Hållbart återbruk – trygg hantering och nytta för fler

I vår återbruksverksamhet arbetar vi löpande med att utveckla rutiner och arbetssätt för att säkra en god kvalitet i hur produkter hanteras, sorteras och presenteras för försäljning. Under 2024 har vi fortsatt att utveckla arbetet i våra två butiker – Samlat och Hållbarhetshuset – med fokus på att förbättra flöden, mottagning och kundupplevelse. Målet är att skapa förtroende för återbruk som ett attraktivt och hållbart alternativ till nykonsumtion.

Vi har fortsatt utveckla våra kundnära aktiviteter som workshops, klädbytdagar och återbruksinspiration. Återbruk är mer än en klimatåtgärd – det är också ett sätt att skapa värde, inkludering och delaktighet i ett mer hållbart samhälle.

Enklare att göra rätt – i insamling och sortering

För att invånarna ska kunna sortera sitt avfall på ett enkelt och hållbart sätt behövs både fungerande infrastruktur och ett ständigt pågående förbättringsarbete. Våra återvinningscentraler (ÅVC) och återvinningsstationer (ÅVS) har många besökare – något vi är glada över, men som också ställer höga krav på tillgänglighet, tydlighet och service.

Från 2024 ansvarar vi för återvinningsstationerna (ÅVS) i Luleå. Förändringen syftar till att förbättra tillgänglighet och sorteringsmöjligheter, vilket i sin tur ska öka materialåtervinningen och minska koldioxidutsläpp. Vi har därmed vi fortsatt att utveckla arbetet med skyltning, städning och rutiner kring felanmälningar. Vi ser också ett behov av att stärka bemötandet och kundservicen på plats på våra återvinningscentraler, och det är något vi kommer att arbeta vidare med. Genom att följa upp besöksstatistik, kunddialoger och synpunkter försöker vi anpassa verksamheten efter behov – och skapa en bättre upplevelse för alla som besöker våra anläggningar.

Digitala verktyg som Lumire-appen, sorteringsguider, information om vattenförbrukning och ÅVC 24/7 bidrar till att göra det mer tillgängligt.

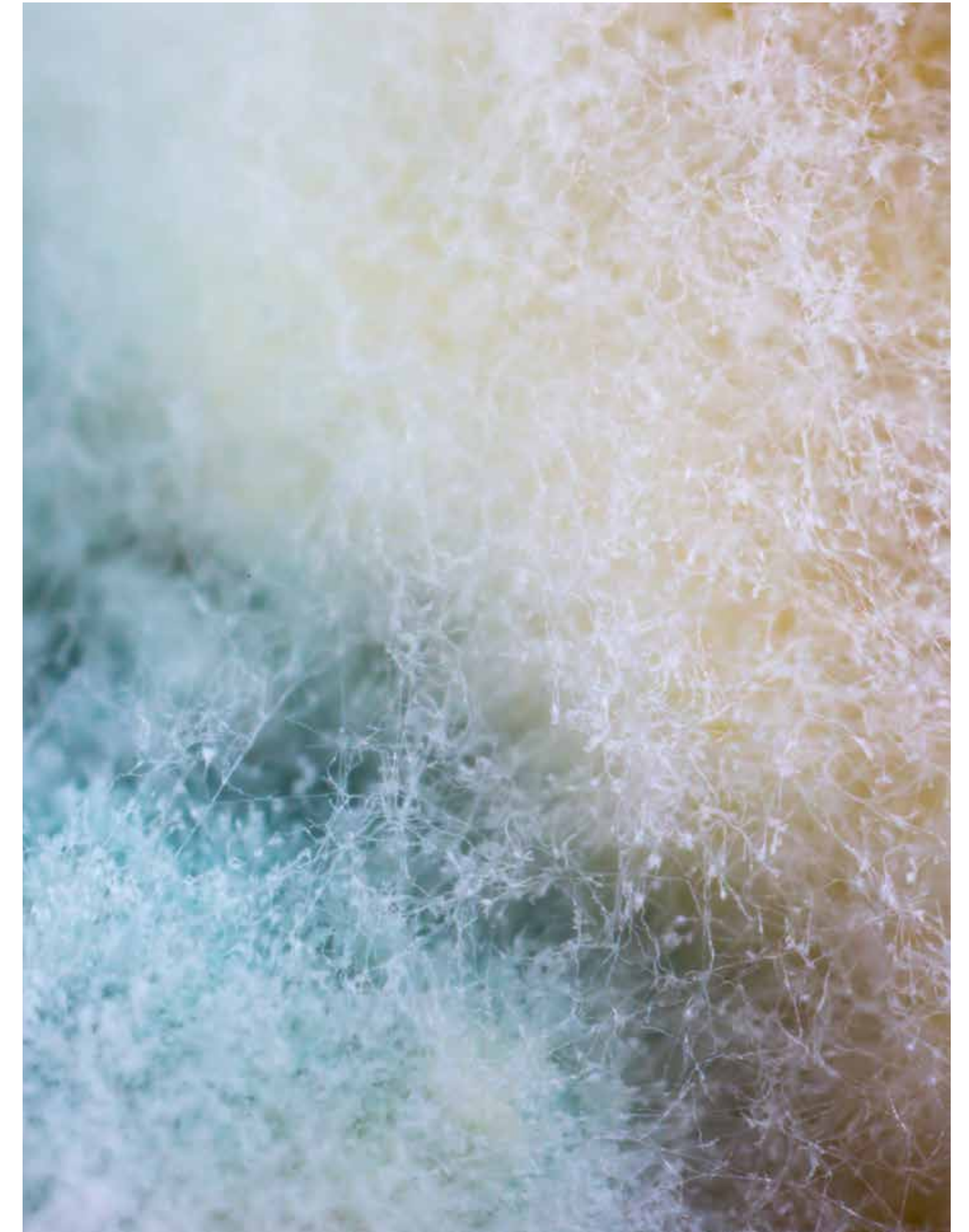
Driftkvalitet, kontroll och uppföljning

Alla våra verksamhetsområden omfattas av löpande kvalitetsuppföljning – från mätvärden på vattenrening till statistik på sortering, återvinning och återbrukade volymer. Vi följer upp nyckeltal både internt och i branschjämförelser som Hållbarhetsindex från Svenskt Vatten och Avfall Web.

Kvalitetsarbetet bygger på ett systematiskt arbetssätt där avvikelser, tillbud och förbättringsförslag rapporteras, analyseras och åtgärdas. Under året har vi fortsatt diskutera och arbeta med digitala systemstöd för att säkra spårbarhet och lärande.

Innovation och framtidsutveckling

För att möta framtidens krav på hållbarhet, effektivitet och resiliens satsar Lumire aktivt på teknisk utveckling och nya arbetssätt. Vi har även deltagit i samverkansprojekt med andra kommuner, forskningsinstitut och branschorganisationer. Innovation för oss är inte ett separat spår – det är en integrerad del av vårt uppdrag att skapa ett hållbart Luleå. Genom att våga testa nytt och arbeta tillsammans med andra bygger vi en mer flexibel och framtidssäker samhällsservice.

Ekonomi och nyckeltal

Lumires ekonomiska utveckling har varit stabil under perioden 2022–2024, trots ökade investeringsbehov och en föränderlig omvärld med påverkan från inflation, räntehöjningar och nya krav inom miljö och infrastruktur. Våra ekonomiska nyckeltal visar att vi har lyckats kombinera satsningar på hållbarhetsdriven utveckling med fortsatt god kontroll över resultat och balansräkning.

Ekonomiska nyckeltal

Ekonomiska nyckeltal

Lumires ekonomiska utveckling speglar ett växande ansvar i en expansiv och hållbar samhällsomvandling. Våra investeringar ökar i takt med behovet av robust infrastruktur inom vatten, avlopp, återbruk, avfall och biogas. Samtidigt strävar vi efter en sund ekonomisk balans där effektiv resursanvändning, långsiktig finansiering och miljönytta går hand i hand.

Nedan redovisar vi våra centrala ekonomiska nyckeltal för perioden 2022–2024, inklusive omsättning per verksamhetsområde.

Ekonomiska nyckeltal och omsättning per verksamhetsområde 2022–2024

	År 2022	År 2023	År 2024
Nettoomsättning (MKr)	389	444	508
Rörelseresultat (MKr)	9	7	10
Resultat efter finansiella poster (MKr)	9	7	8
Balansomslutning (MKr)	268	300	337
Anläggningstillgångar (MKr)	132	145	184
Soliditet (%)	34,7	31,4	29,6
Utfall av investeringar (MKr)	38	43	60
Räntabilitet på eget kapital (%)	9,6	7,1	8,0
Nettoomsättning VA (MKr)	227	247	302
Nettoomsättning avfall (MKr)	155	169	185

Investeringsutfall och soliditet

Soliditeten har minskat något under perioden – från 34,7 % (2022) till 29,6 % (2024) – vilket främst beror på ökad investeringsnivå inom VA, biogasproduktion och återvinningsinfrastruktur. Dessa satsningar är nödvändiga för att möta krav från befolkningsökning, klimatförändringar och ny lagstiftning. Trots minskningen ligger soliditeten på en finansiellt hållbar nivå och inom ramen för kommunens riktlinjer.

Räntabiliteten har varierat under perioden men visar på en god återhämtning 2024.

Räntabiliteten i procent (2022-24)

År 2022	År 2023	År 2024
9,6	7,1	8,0

Nedgången 2023 förklaras av ökade externa kostnader till följd av inflation och högre räntor. Återhämtningen under 2024 speglar förbättrad kostnadskontroll och ökad effektivitet i kärnverksamheten. Sammantaget visar räntabiliteten att bolaget levererar en stabil avkastning i förhållande till det investerade kapitalet.

Nyckeltalstabeller

Insamlat avfall per invånare 2022–2024 (kg/person)

Materialslag	2022	2023	2024
Restavfall	126,0	125,3	116,5
Grovavfall	202,0	187,6	210,3
Matavfall	49,0	47,6	51,3
Farligt avfall och elavfall	22,0	18,0	18,6
Glasförpackningar	19,0	18,5	16,7
Pappersförpackningar	20,0	17,2	20,0
Plastförpackningar	10,0	7,5	8,5
Metallförpackningar	2,0	1,9	1,9
Returpapper	12,0	9,6	10,4

Ekonomiska nyckeltal och omsättning per verksamhetsområde 2022–2024

Insamlat material	År 2022	År 2023	År 2024
Mängd hushållsavfall till förbränning med energiåtervinning	257,0	252,0	236,0
Mängd mat- och trädgårdsavfall till central biologisk behandling	67,0	61,0	66,0
Mängd matavfall som hemkomposteras eller lämnas via avfallskvarnar till avlopp	1,2	1,2	1,2
Mängd hushållsavfall insamlat ämnat för materialåtervinning	101,0	87,0	87,0
Andel av uppkommet matavfall som går till biologisk behandling	56,0	59,0	64,0
Andel hushållsavfall insamlat för materialåtervinning, inklusive biologisk återvinning	37,0	34,0	34,0
Andel hushållsavfall insamlat för materialåtervinning, exklusive biologisk återvinning	22	19,9	19,1
Mängd avfall till deponering	4,1	3,5	3,6

Insamlat material

Mängd avfall insamlat för rötning	7,4	12,9	14,8
Mängd avfall som rötas (exklusive rejektmängder)	6,5	11,2	12,9
Mängd utsorterat avfall (rejektmängder) från rötning som energiutvinns	0,97	1,7	1,9
Andel uppkommet matavfall som rötas där näringsämnen och energi tas tillvara	7,2	13,7	15,7

Produkter och material från hem och fritid till återanvändning 2022-2024 (kg)

	2022	2023	2024
Produktåterbruk (total inlämning)	421 200	418 800	547 600
Produktåterbruk (inl per inv/år)	5,31	5,3	6,6

Producerat dricksvatten och renat avloppsvatten, (m³) 2022-2024

	2022	2023	2024
Total mängd producerat dricksvatten	7 175 927	7 216 559	7 683 287
Total mängd renat avloppsvatten	9 458 275	9 651 648	9 233 023

Energiintensitet (kWh/m³) - producerat dricksvatten och renat avloppsvatten 2022–2024

	2022	2023	2024
Energianvändning per renad m3 dricksvatten	0,89	0,87	0,85
Energianvändning per renad m3 avloppsvatten	0,66	0,72	0,99

Facklad biogas vid Uddebo 2022–2024 (Nm³)

Mängd facklad gas (Nm3)	2022	2023	2024
Uddebo	376 274	648 606	106 497
Energianvändning per renad m3 avloppsvatten	0,66	0,72	0,99

Kemikalieanvändning vid Uddebo avloppsreningsverk 2022–2024 (ton)

Kemikalieanvändning	2022	2023	2024
Polyaluminiumklorid	611	743	716
Järnklorid (trevärd)	64	33	20
Polymer (katjon)	32	26	29
Polymer (anjon)	6	6	3

Energianvändning per energislag och verksamhetsområde 2022–2024 (kWh)

	År 2022	År 2023	År 2024
Total energianvändning	13 640 821	14 254 616	17 017 451
Total elanvändning	12 631 400	13 210 987	15 585 494
Total värmeanvändning	1 009 421	1 043 629	1 431 957
Total energianvändning			
Energianvändning Vatten	6 354 703	6 302 958	6 535 626
Energianvändning Avlopp	6 276 697	6 908 029	9 159 517
Energianvändning Avfall & Återvinning	1 009 421	1 043 629	1 322 309
Energianvändning lokaler Ytterviken	-	-	299 644

Bränsleanvändning inom organisationen icke förnybara källor (liter)

	År 2022	År 2023	År 2024
Bensin	4 968	5 011	6 118
Diesel	527 960	487 923	425 735

Bränsleanvändning inom organisationen förnybara källor

	År 2022	År 2023	År 2024
HVO (liter)	64	44	405
Biogas (kg)		708	80 197
El			423

Personalstruktur och rekrytering 2022–2024

	2022	2023	2024
Antal anställda/årsarbetare	153	160	180
Könsfördelning ledning	56% män 44 % kvinnor	67% män 33% kvinnor	67% män 33% kvinnor
Könsfördelning styrelse	44% kvinnor 56 %män	67% kvinnor 33% män	67% kvinnor 33% män
Åldersfördelning	Upp till 29 år: 22 årsarbeten	Upp till 29 år: 19 årsarbeten,	Upp till 29 år: 20 årsarbeten
	30-50 år: 77 årsarbeten.	30-50 år: 84 årsarbeten.	30-50 år: 100 årsarbeten
	Mer än 50 år: 54 årsarbeten	Mer än 50 år: 57 årsarbeten	Mer än 50 år: 61 årsarbeten
Personalomsättning (antal nyanställda/ avslutade)	40/18	21/17	33/25
Antal sökande tjänster/medel	i.u	924/30	1544/41

Nyckeltal för arbetsmiljö och personalhälsa, 2022–2024

	År 2022	År 2023	År 2024
Total sjukfrånvaro	4,68 %	4,29 %	5,22 %
Antal rapporterade tillbud	13 st	21 st	23 st
Andel utnyttjat friskvårdsbidrag	42 %	66 %	69 %

Direkta och indirekta växthusgasutsläpp enligt Scope 1, 2 och 3 – ton CO2e, 2022–2024

Scope 1	År 2022	År 2023	År 2024
Egna fordon biogas	i.u	0,19	21,33
Egna fordon bensin	12	12	14
Egna fordon diesel	1404	1298	1132
Egna fordon HVO100	0,01	0,01	0,08
Facklad gas Uddebo	1035	1784	293
Scope 2			
Total elanvändning	151	158	187
Total värmeanvändning	67	69	94
Scope 3			
Planeras att kartläggas under 2025			
Tjänsteresor	26,66	29,13	23,71

ESRS-koppling

Struktur och ESRS-koppling för hållbarhetsrapporten

Kapitel	Rubrik	ESRS-kod(er)
	VD-ord	
1	Strategisk kontext och omvärld	ESRS 2
2	Om rapporten och vår verksamhet	ESRS 2
3	Intressenter och dubbel väsentlighetsanalys	ESRS 2
4	Vision, strategi och värdegrund	ESRS 2
5	Styrning och ledning	ESRS 2, ESRS G1
6	Miljö och klimatpåverkan	ESRS E1–E5
7	Cirkulär ekonomi, återbruk och materialflöden	ESRS E5, ESRS E1, ESRS E2
8	Social hållbarhet och arbetsmiljö	ESRS S1-S4
9	Kundnöjdhet, utbildning och samhällsnytta	ESRS S3-S4
10	Innovation och forskning	ESRS E1 och E5, ESRS 2
11	Kvalitet i drift och utveckling	ESRS G1, ESRS E1-5
12	Ekonomi och verksamhetsstyrning	ESRS 2

Ordlista och definitioner

Begreppsförklaring – relevanta termer inom CSRD och hållbarhetsrapportering

Begrepp	Definition
CSRD - Corporate Sustainability Reporting Directive	EU-direktiv som ställer krav på att företag rapporterar om sin påverkan på människor, miljö och ekonomi. CSRD ersätter tidigare regler och innebär att hållbarhetsrapportering ska vara lika viktig som finansiell rapportering. Rapporterna ska följa gemensamma standarder (ESRS) och visa både hur företaget påverkar sin omvärld och hur hållbarhetsfrågor påverkar företagets ekonomi – detta kallas dubbel väsentlighet.
Dubbel väsentlighet	Ett analysramverk enligt CSRD där bolaget ska rapportera både hur det påverkar miljö och människor (inverkansväsentlighet) och hur hållbarhetsfrågor påverkar bolagets finansiella ställning (finansiell väsentlighet).
ESRS	European Sustainability Reporting Standards. Detaljerade standarder inom CSRD som reglerar vad som ska rapporteras inom miljö, socialt ansvar och styrning.
VSME	Voluntary Sustainability Reporting Standard for SMEs. Ett förenklat men robust ramverk inspirerat av ESRS, särskilt anpassat för små och medelstora företag.
Agenda 2030	FN:s globala ramverk för hållbar utveckling, med 17 mål (SDGs) och 169 delmål.
Scope 1, 2 och 3	En internationell modell för att mäta och rapportera ett företags växthusgasutsläpp: Scope 1 – Direkta utsläpp från den egna verksamheten, t.ex. från egna fordon eller pannor. Scope 2 – Indirekta utsläpp från inköpt energi, som el och fjärrvärme. Scope 3 – Övriga indirekta utsläpp i värdekedjan, t.ex. från transporter, inköpta varor och resor.